

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXXV

ЧЕРВЕНЬ — 1985 — JUNE

Ч. 345

Закінчення праці Школи гри на бандурі при ОДУМ-і, СУМ-і (Етобіко) і Ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича в Торонто.

11-го червня 1985 р.
Фото Ів. Корця

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

В. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Gregory Hawryluk
18 Meadowbrook Ave.
St. Catherines, Ont., L2M 7H1

Ihor J. Lysyk
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
George Smyk
9559 Patton
Detroit, Mich., 48228

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N. J. 08525

Leonid Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y. 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

Австралія:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді.
Голова ЦК: О. ПОШИВАНИК

Редагує Колегія:

Л. Ліщина, С. Голубенко,
Ю. Криволап, В. Родак,
А. Лисий, О. Пошиваник,
Ю. Смик, О. Харченко,
Л. Павлюк.

Адміністратор Зіна Корець

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association — ODUM

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: A. Poszewanyk

5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630, USA

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

- У США, у Канаді і в Україні** ----- 15.00 доларів
Ціна одного примірника: 1.50 дол.
- В Австралії** ----- 10.00 дол. (австраі.)
Ціна одного примірника: 1. 20 дол.
- В Англії і Німеччині** ----- 11.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.25 дол.
- В усіх інших країнах Європи** ----- 10.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.00 дол.
- В усіх країнах Південної Америки** ----- 9.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 75 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 50 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA,

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — Т. Матвієнко, А. Юриняк, Т. Мельничук, Б. Олександрів, В. Симоненко, П. Косенко, І. Кульська, М. Познанська, Л. Гусин. М. Вірний — Борець за свободу. А. Козуб — Незабутня зустріч. Є. Кальман — Що робити як "громи б'ють". З. Дончук — Пастушок. І. Смик — Молодь вшанувала героїв Крут. В. Шимко — Степ плаче. Т. Хохітва — Бажані гості. В. Мішалов — Г. К. Ткаченко — Останній кобзар. ОКО — В. Бендер у Чикаго. О. Пошиваник — Бандурист В. Мішалов у США. ОКО — ОДУМ-ові Чикаго 35 років. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Листи до редакції. Комунікат Комісії Захисту при КУК.

БОРЕЦЬ ЗА СВОБОДУ

В 90-ту річницю смерті Михайла Драгоманова

Не всі розуміють однаково, що означає слово свобода. Нераз в ім'я свободи творились і творяться такі речі, що призводять до поневолення. Про це ясно сказав свого часу Михайло Петрович Драгоманов, коли з'ясовував свої погляди на політичну свободу, як найнеобхіднішу передумову нормального суспільного життя, людського поступу та вільного розвитку всіх народів.

І коли вдуматись у те, що говорив цей великий український мислитель дев'ятнадцятого століття, то стане зрозуміло, чому саме так звана "народна і радянська влада", а фактично володарі московського Кремлю, по сьогоднішній день не дозволяють появи повного видання творів Михайла Петровича Драгоманова.

2-го липня 1985 року минає дев'яносторіччя з дня смерті Михайла Петровича Драгоманова. З цієї нагоди й нагадуємо деякі думки цього визначного культурно-політичного діяча і мислителя України.

"Дух універсальности, (що ставить наріжним каменем рівність і політичну свободу всіх людей і націй) робить Драгоманова, навіть сьогодні, пророком української і європейської свідомости". — Так пише про українського політика і вченого Михайла Драгоманова американський вчений Филип Мозлі.

Михайло Петрович Драгоманов здобув собі міжнародне визнання як борець за свободу — і в політичній історії і в політичній практиці. Він перший на Сході Європи показав, що без політичної свободи неможливий правдивий прогрес і матеріальний і духовий.

Що таке політична свобода? Це, — пише Михайло Драгоманов, — ПРАВА ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА, і це — САМОУПРАВА МІСЦЕВА І НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНА. ТОБТО, ПОЛІТИЧНА СВОБОДА, ЦЕ — СВОБОДА ЛЮДИНИ І НАЦІЙ.

Політична свобода означає недоторканість особи і її житла, недоторканість приватних листів і телеграм, свобода вибору місця проживання, заняття і праці, свобода релігії і релігійних обрядів, свобода слова, преси, свобода всіх родів мистецької і літературної творчости. Свобода — означає недоторканість національності, її мови, культури і матеріальних багатств. Свобода означає побудови влади ЗНИЗУ ВГОРУ.

Головна заслуга Михайла Драгоманова в тому, що він показав на історичних прикладах велике значення і роль політичної свободи для життя й добробуту людини.

"Треба показати нашому народові, — писав

Михайло Петрович Драгоманов у листі до одного приятеля, — як живуть народи Швейцарії, Англії і Сполучених Штатів Америки. Треба показати до дрібниць, як діють у тих народів національні, обласні й місцеві конституції (та самоуправи)."

І політичний мислитель сам описав, як ті країни здобули політичну свободу, як втілили ту свободу в конституційний лад і як піднесли завдяки тому свій життєвий рівень вище, ніж донебудь у світі.

Особлива оригінальність Михайла Петровича Драгоманова серед вчених і політиків світу проявляється в його тезі, що **ВІД ЗАСОБУ БОРОТЬБИ ЗАЛЕЖИТЬ ЦІЛЬ І НАСЛІДОК БОРОТЬБИ**. (Підкреслення наше). Не ціль виправдує засоби, а засіб кладе своє тавро й печать на ціль.

Михайло П. Драгоманов написав ряд праць, у яких проаналізував роботу централістичних революційних партій, що діяли в його час в Російській імперії, як от НАРОДНА ВОЛЯ, та такі предвісники більшовизму, як "група освободження труда" Плеханова. Секретність, змовництво, централізм, терор та диктатура революційних партій, — казав Михайло Драгоманов, — тільки перемінять кайдани, але не звільнять з неволі і нужди, ніякого правдивого соціалізму й інтернаціоналізму не збудують. Замість старого насильницького бюрократизму збудують новий насильницький бюрократизм. На думку Михайла Драгоманова, це змушує українців "підіймати на Сході Європи (...) ідею повної рівноправности недержавних націй з державними, організації для кожної з них спеціального корпусу діячів політичного і соціального визволення, пропаганди визвольних ідей на всіх мовах (...). В боротьбі за цю ідею українцям доведеться мати проти себе всі державно-національні централістичні елементи (...) але раніш чи пізніш (вони) не тільки будуть мати за собою український народ (...), але побачать поруч себе (...) партії: естонську, литовську, білоруську, словацьку, румунську, кавказькі, гуртки єврейські, а також здорові (...) елементи партій великоруських, польських, німецьких і мадярських. Деякі ознаки такого світлого майбутнього видно вже й тепер."

Михайло Петрович Драгоманов жив у дев'ятнадцятому столітті. Він був молодшим сучасником Карла Маркса, чії теорії багато кому здавалися безпомилковими. Та реалістичне мислення Михайла Драгоманова не мирилось з марксистською догмою. Він вважав, що складні процеси розвитку годі вкласти в рамки усталеної доктрини.

Прочитавши книгу Юліана Бачинського "Україна іррідента", з її центральною тезою про конечність політичної незалежності України, Михайло Драгоманов писав із Софії у листі до Бачинського:

"Ваша праця ("Україна іррідента") інтересна, бо зачіпа з нових боків важливі питання, але хибує доктринерством певної (марксистської) школи. Ви знаєте, я не згоджуюсь з філософією історії і політики виключно економічною, бо вважаю її за свого роду метафізику, а життя людське занадто складне, щоб його пояснити лише одним елементом. Але я нічого не маю проти доктрини, коли вона веде до досліду нових фактів. На лихо марксистки (...) рідко досліджують, що, а просто а пріорі креслять історичні і політичні фігури, часто зовсім фантастичні."

Ці думки Михайла Петровича Драгоманова, написані в минулому столітті, залишаються актуальними і свіжими по сьогоднішні дні.

Драгоманов був дядьком славної української поетеси Лесі Українки, на яку він мав великий вплив і яка глибоко поважала його. Про їх взаємини багато говорить в книзі сестри поетеси, Ольги Косач-Кривинюк, "Леся Українка — Хронологія життя і творчості". В цій книзі, що її видала УВАН 1970 року, знаходимо також багато інформації про життя і діяльність Михайла Драгоманова.

Михайло Петрович Драгоманов походив з давнього козацького роду. Він народився 30 вересня 1841 року в родині дрібного поміщика. Скінчив Київський університет і став доцентом того ж університету. Але 1875 року царська влада звільнила його з тієї посади, вважаючи його політично "неблагонадійним". Владі не подобалось його політичні погляди, зокрема виступи проти монархічних режимів Росії й Австро-Угорщини. Щоб мати свободу політичної діяльності, Драгоманов емігрував 1876 року закордон. Зупинився в Женеві, заснував там українську друкарню і почав видавничу діяльність. Видав п'ять випусків збірника під назвою "Громада" із знаменитим, програмовим Переднім словом до "Громади". Пізніше Драгоманов видавав журнал під цією ж назвою разом з Михайлом Павликом і Сергієм Подолинським.

Тут варто згадати, що після виїзду закордон Драгоманов зупинився на короткий час у Львові і дав кілька лекцій для студентської молоді. Ці лекції і, пізніше, листи Драгоманова до редакції журналу "Друг", яку очолював Іван Франко, зробили великий вплив на українську молодь Галичини, значна частина якої стояла під впливом москвофілів. Вони, як писав пізніше Франко, викликали справжню революцію в умах молоді. Наслідками зв'язків з Драгомановим були масовий відхід молоді від реакційного москвофільства, зворот до народу і зацікавлення його соціальними і національними проблемами. Під впливом Драгоманова Франко, Павлик та інші заснували 1890 року Українську радикальну партію — першу

модерну політичну організацію галицьких українців, — яка кілька років пізніше перша вставила в свою програму постулять державної незалежності України.

У женецькій друкарні Драгоманов видав також кілька інших книжок, зокрема твори Тараса Шевченка, Панаса Мирного та інших.

Під матеріальним оглядом жилось Драгоманову в Женеві скрутно, і коли 1889 року Софійський університет запросив його на катедру загальної історії, він прийняв запрошення і виїхав до Болгарії. Жив там до своєї смерті 2 липня 1895 р. Там у столиці Болгарії його й поховано.

Драгоманов був визначним публіцистом, істориком, літературознавцем, фольклористом, економістом, філософом, громадським діячем. Він опублікував низку творів і багато статей українською, російською та різними європейськими мовами, в яких звертав увагу на важке становище українського народу в царській Росії. Свої статті українською мовою підписував псевдонімами: М. Галицький, П. Кузьмичевський, П. Петрик, Українець та іншими. Важливіші його твори: Програма "Громади", Малоруський інтернаціоналізм, Політичні пісні українського народу XVIII-XIX ст., Вільна спілка, Україна і центри, Шевченко, українофіли і соціалізм, Пропаший час, або Україна під московським царством, Чудацькі думки про українську національну справу та інші.

Великою заслугою Драгоманова є те, що він один з перших рішуче запротестував проти ганебного указу царя Олександра II з 1876 р., яким заборонено видавати наукову і художню літературу українською мовою. Він видав у Женеві брошуру французькою мовою п. н. "Українська література заборонена царським урядом" і особисто привіз її до Парижу на літературний конгрес, що відбувся там 1878 р. Цю брошуру, в якій Драгоманов назвав українську літературу самостійною, оригінальною і рівною іншим слов'янським літературам, вручив президентові конгресу, визначному французькому письменникові Віктору Гюго, російському письменникові І. С. Тургеневу, що був віцепрезидентом конгресу, і ще кільком учасникам конгресу. Таким чином його протест проти цієї спроби русифікувати Україну пролунав по всій Європі.

1970 року в Києві видано два томи творів Драгоманова, але там немає творів, в яких Драгоманов змалював важке становище українського народу в російській імперії і вимагав для свого народу права на самовизначення. Немає також таких, де Драгоманов критикував марксизм як нежиттєздатну доктрину. До того ж, у вступній статті і в редакційних "поясненнях" приписано Драгоманову погляди, яких не можна обґрунтувати жодним його твором. Ці фальсифікації щодо поглядів Драгоманова влучно викриває др. Степан Ріпецький у двох числах журналу "Вільна Україна" за 1954 рік (ч. 24 і 25) під назвою — "Советська "реабілітація" Михайла Драгоманова".

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у

США Й КАНАДИ З УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ

присвячена

35-ТИЛІТТЮ

ОБ'ЄДНАННЯ ДЕМОКРАТИЧНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

відбудеться

від 30-го серпня до 2-го вересня 1985 р.

на оселі ОДУМ-у "УКРАЇНА" біля Лондону, Канада

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

П'ЯТНИЦЯ 30-го серпня: 6-та год. вечора:

Товариська вечірка молоді — Господар філія ОДУМ-у в Лондоні

СУБОТА 31-го серпня:

Міжфіяльні спортові змагання від 10-ої години ранку

Відповідальна філія ОДУМ-у в Лондоні

О 6-ій годині вечора в залі оселі ОДУМ-у "УКРАЇНА"

БЕНКЕТ І ЗАБАВА

З доповідями виступлять виховники ЮнОДУМу: Оксана Родак, Ігор Лисик, Борис Харченко та Голова Американського Комітету Святкування 1000-ліття Хрещення України Д-р Анатолій Лисий.

Господар бенкету — Світлана Ліщина

На забаві гратиме оркестра "Стефоні Даймонд"

НЕДІЛЯ 1-го вересня:

10:30 год. ранку: Служба Божа

12-та год. дня: слово голови ЦК ОДУМ-у Ол. Пошиваника
Дефіляда одумівської молоді. На Службі Божій і на Дефіляді присутність одумівців в одностроях обов'язкова.

12:30 год. дня: Спільний одумівський обід

2:00 год. дня: КОНЦЕРТ одумівських гуртків самодіяльності

Перед концертом матиме слово мгр. Віктор Педенко — член Канадського Комітету Святкування 1000-ліття Хрещення України
Відповідальна за концерт Оксана Метулинська, тел.: 416-688-6315

— ВЕСЕЛА ВАТРА —

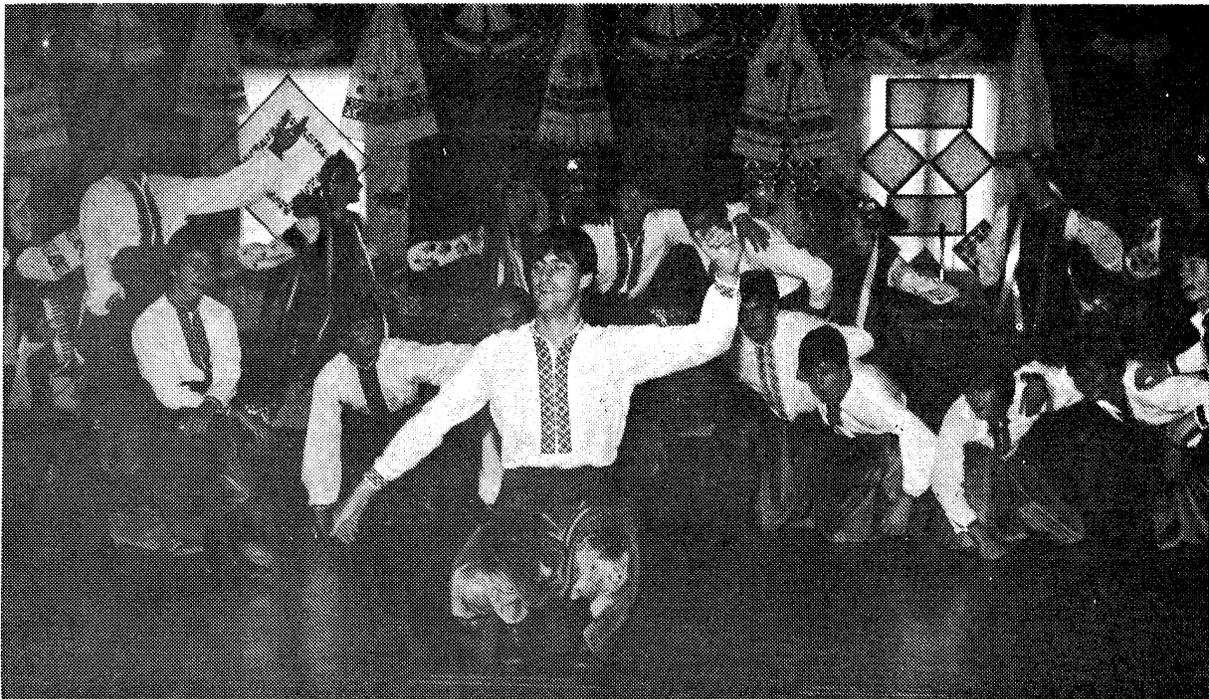
Телефон голови Комітету Зустрічі в Лондоні, Бориса Яремченка 519-681-7468

**ЗАКЛИКАЄМО УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО МАСОВОЇ
УЧАСТИ.**

КОМІТЕТ

А. КОЗУБ

НЕЗАБУТНЯ ЗУСТРІЧ

Танцювальний ансамбль ОДУМ-у в Торонто "Веснянка", керівник М. Балдецький, під час виступу на Кавалькаді 1984, в Лондоні, Онт. Танцює навприсядки Микола Савранчук.

Оселя "Україна"
Фото Ів. Корця
29 вересня, 1984 р.

Особливе місце в культурно-мистецькому житті українців міста Торонто займає танцювальний ансамбль ОДУМ-у "Веснянка", або як його часто називають ансамбль М. Балдецького. І це справді так, бо говорити про цей ансамбль і не згадати про його керівника неможливо. М. Балдецький створив цей ансамбль, вклав всю свою майстерність, весь запал своєї душі, свою любов до українського народного танцю, музики. Визначний хореограф зумів передати дівчатам і хлопцям той вогонь що палає у танцюристів коли вони виступають на сцені. Безумовно, кожен з нас неодноразово бачив виступи "Веснянки", але кожного разу, з кожним новим виступом можна бачити зростаючу майстерність, ви захоплено дивитесь на різноманітні прекрасні танці нашого народу, зачаровуєтесь привабливими музичними мелодіями. В вас так як би вливається та енергія і бадьорість, завзятість і сила яка лине до вас зі сцени від тих прекрасних дівчат і хлопців які можливо і не знають, що вони дарують своїм глядачам. І глядачі не залишаються в боргу, захопленими оплесками вітають кожен виступ "Веснянки". Не можна не згадати за майстерно і зі смаком виготовлені національні костюми; на

вас зі сцени дихає ваше дитинство і ваша юність, бо пам'ять серця переносить вас у те далеке, аж до щему, до болю в душі знайоме і дороге кожному з нас усвідомлення своєї ідентичності, окремішності до свого рідного народу. І от, нещодавно, знову шанувальники "Веснянки" отримали величезне задоволення, милуючись танцювальною майстерністю ансамблю який виступив з концертом на "Веселих вечорницях".

Керівник ансамблю і деякі його учасники були нагороджені подарунками і квітами, але для всіх членів ансамблю найбільшою нагородою є те, що ансамбль користується заслуженою повагою любителів мистецтва, всіх тих, хто мав змогу хоч раз бути присутнім на виступі, забути його неможливо, бо пам'ять про ансамбль залишається назавжди.

Хочеться побажати всім хлопцям і дівчатам "Веснянки", його керівникам дальніших успіхів в їхній важкій праці, але такій необхідній, тут, далеко від нашої України. Мистецтво — це душа народу, буде жити мистецтво — буде жити і народ.

Спасибі тобі "Веснянко"!

ЩО РОБИТИ ЯК "ГРОМИ Б'ЮТЬ"?

В Сполучених Штатах Америки блискавка вдаряє в землю приблизно 90 мільйонів разів на рік й пошкодження від неї величезні. Офіційні дані показують що приблизно 200 людей гине щорічно від блискавки, тисячі ранених, а пошкодження тварин, будинків тощо виносить 400 мільйонів доларів річно.

Найбільше терплять від блискавки худоба, ліси. Приблизно 10000 лісових пожарів річно спричинюється блискавкою. Бували випадки коли ціле стадо худоби, ховаючись від бурі під одиноким деревом у полі, гинуло від удару блискавки в те дерево.

Не дивлячись на те що ми знаємо причини блискавки, ми не можемо передбачити часу й місця слідуєчого удару. Блискавка, це електричний струм який шукає найкоротшої дороги між електрично зарядженою хмарою й нейтральним деревом, будинком, навіть людиною що торкається землі. Блискавка вдаряючи в будинок, дерево пропускає електричний струм лише на зовні, а не через цілий перекрій даного об'єкта. Під час бурі з блискавкою лише 25 відсотків блискавок розряджаються між хмарою й землею, чи об'єктами на землі, решта це розряди між двома хмарами. Для цікавості, 1800 бур з блискавкою відбувається на земній кулі кожного дня.

Найбільш небезпечний удар блискавки це прямий удар, наслідки переважно досить серйозні. Щоб оминати прямого удару рекомендується під час бурі перебувати у будинку, у закритому авті з металевим дахом, у ямі, в землі, печері. Якщо блискавка й ударить у будинок чи закрите авто, струм проходить по зовнішніх стінах, а в середині переважно не заходить.

Дослідники блискавок і їхніх наслідків радять робити слідуєчі речі при наближенні бурі. Обов'язково потрібно перебувати у будинку, чи в авті з металевим дахом. Блискавка завжди вдаряє у найвищі будинки, дерева, антени, тощо, але як було зазначено раніше що електричний струм від розряду блискавки проходить на зовні тих об'єктів, а в середині безпечно ховатися. Більшість людей, яких ударяє блискавка, це ті що остаються у відкритім полі, на березі моря чи океану. Якщо буря вас застане у відкритім місці, обов'язково потрібно заховатися у заглибленні, ямі, не ховатися під одиноким деревом, краще сховатися у лісі, але й тоді стояти подаль від стовбура дерева. Якщо немає ями або рова потрібно лягти на землю й скрутитися клубком, таким способом не виставляти велику площу вашого тіла для удару блискавки, а в той самий час робити якнайменший контакт із землею.

Більшість людей й тварин дістають удари блискавки не прямим ударом, а так званим побічним ударом. Побічний удар стається тоді коли елек-

тричний струм шукаючи ліпшого провідника перескакує набік де такий провідник може знаходитися, а далі вже ним проходить до землі. Якщо людина чи тварина стоїть близько дерева й коло інших людей, тоді струм блискавки перескакує з дерева до людини, а далі й до інших людей чи тварин) людське тіло є кращим електричним провідником ніж дерево). Будинки збудовані з дерева й не забезпечені громозводом часто пропускають блискавку по електричних дротах, по дротах телевізії у середині будинку. Отже, під час бурі з блискавкою не рекомендується торкатися електричних включателів, дивитися телевізії, говорити по телефоні, триматися за металевий паркан, або торкатися інших металевих об'єктів.

Наслідки блискавки це пожар, вибух, ламання дерев, гілляк, пошкодження електричні, тимчасове осліплення від яскравого електричного розряду. Найкращу оборону перед блискавкою знайдете у будинку, автах з металевим дахом, у лісі. Тримайтеся подалі від металевих труб, електричних дротів й високих об'єктів.

Особа що була ударена блискавкою не обов'язково є мертва, навіть якщо людина й не дихає й серце перестало битися. Удар блискавки, тобто електричного струму, тимчасово припиняє діяння нервової системи. Вживання штучного дихання й серцевих масажів дуже часто повертають людину до повного здоров'я. Не бійтеся торкатися людину що була ударена блискавкою. Після удару електричний струм моментально зникає. Якщо людина була лише приголомшена ударом, потрібно негайно звернутися до лікаря, ушкодження можуть бути внутрішні.

Електричні розряди у виді блискавки є величезної потуги й досягають 10-100 мільйонів вольтів. Вони наносять дуже коштовні пошкодження, але в той самий час вони є конечні для нейтралізації електричних зарядів в атмосфері, вони відіграють ролю електричного запобіжника. Електричні розряди блискавки сприяють у хемічних реакціях де сполучається азот й кисень й творить удобрення для рослин. В подібний спосіб також твориться амонія, сполука азоту й водню. Ці сполуки входять у землю й дають штучне удобрення для рослин, без них удобрення у землі не поповнялося б й більшість земних просторів не були б придатні для хліборобства.

Отже, з блискавкою не можна жартувати, це явище природи надзвичайної сили й потужности, ніколи не попереджає де його сила виявиться під час слідуєчої бурі.

А все ж таки, що робити "як громи б'ють"? Нічого, грім це звуковий сигнал блискавки й ніколи ніякої шкоди не робить, лише наганяє доброго страху.

(За журналом "Фемілі Сейфті")

Зосим ДОНЧУК

ПАСТУШОК

Уривок із роману "Утрачений ранок"

В минулому році пройшло 10 років з дня смерті українського письменника Зосима Дончука. Вшановуючи його пам'ять містимо уривок з його роману "Утрачений ранок", в якому змальовано життя українських селян, що стали головною жертвою кривавого геноциду советської системи. Цей твір є автобіографічним і являється додатковою цінністю тому, що все бачене і пережите письменник зобразив так, як воно було, він пережив все це своєю душею і тілом, але дух його залишився непоборним.

Письменник пішов у вічність, залишивши нам все багатство своєї душі, свої твори.

**
*

Прокинувся ранок чистий і ніжний, як дитяча посмішка... Багряні потічки сонця веселими зайчиками підстрибували на стінах хлівів, на довірках, поміж кущами. Пролазили крізь тин на вулицю і веселилися у холодочку.

Докія, із заковченими рукавами вишитої сорочки, ліпила на столі пироги з капустою. Вона зир-

кала у вікно й прислухалася до печі, де кипів борщ, варилася каша.

"Богородице — Діво, радуйся, Благодатна Маріє..." побожно брєніла тиха молитва з уст Докії. Замилувано поглядала вона на дітей, що спали в ліжку, на лежанці, на лавках.

Враз, крізь прочинені двері з вулиці ввірвалося тягучо — дзвінке бекання овечої отари. Докія, обізвавши молитву, промовила:

— Настунько, Тарасику, вставайте! Пора ху-добу виганяти!

Дівчинка миттю зірвалася з лавки, хуθενко обсмикала спідничку, набрала води в рот, випустила на складені жолобком долоні і занурила туди заспане обличчя. Потерла долонями оченята і, стягнувши з кілка, біля печі, грубого рушника, с'як-так утерлася. Поправила тоненькі косички і взяла приготовану торбу з хлібом.

— Ти ж у полі не тікай далеко від Тарасика, — наказувала мама, старшій трьома роками дочці, коли та виходила з хати. Тарасові минув п'ятий.

— Знаю, знаю, — нетерпляче кинула Настунька і зникла.

Тарас неохоче звівся на лежанці. Ліниво сів, зіпершись спиною на грубу й, не розплющуючи очей, почав хилитися, сповзати по грубі і врешті знову ліг на лежанку та зразу й заснув.

Докія склала наліплені пиріжки на помазане олією деко і глянула на лежанку.

— Тарасику! Вставай уже, дитино! Вівці голонді бекають, на пасовисько просяться!

— Я зараз, мамо, ще трішечки, — обізвався синок і підняв голову. Потім, повагавшись, підвівся і силкувався протерти кулачком заплющені очі. Хвилинку посидів, руки його безсило сповзли на коліна, а за ними й Тарасик, похитуючись, непомітно ліг знову на постіль.

З вулиці вже долітав потужний гамір сільського життя: мукання рогатої худоби, численний тупіт ніг, дзвінке перегукування пастухів. Десь дзвякнув весело пес, за хатою кукурікнув півень, невдовзі закудкудакала курка.

— Тарасику, синочку, вставай! Вже всі пастухи повиганяли худобу. Я тобі й пиріжка свіжого приготувала і насіннячка підсмажила, уставай! — благально мати спокушала сина. Шкода їй було малої дитини, але треба гнати вівці на пасовисько, поки висить ранкова прохолода.

Тарасик, з покірною необхідністю, зсунувся з лежанки, з напівзаплющеними очима, спотикаючись, підійшов до лавки, зачерпнув з відра квартою води і хлюпнув прямо на себе. Враз по-жвавівшав. Ще раз провів мокрою рукою по обличчі.

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road

Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслугову
2. Вкладає і фінансує нові печі ("форнеси")
3. Вкладає прилади до звогчування повітря ("гюмідифайрс")
4. Все фінансуємо на догідні сплати

— 24-годинна обслуга —

**ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕНЬ І ВНОЧІ:
232-2262**

Свої рахунки можете платити безкоштовно у **Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.**

Провадимо також власні бензинові станції під назвою **SIPCO**. Просимо наших відборців заїжджати до наших **SIPCO** і наповняти авта бензиною.

Мати підійшла до хлопчика, витерла рушником йому обличчя й руки, подала приготовану торбинку.

— Там я тобі поклала теплий пиріжок і смачні зернятка. Приженеш вівці з поля тоді, як сонце буде над головою, та гляди, не лізть у мочар, бо у тебе вже ноги, як рілля чорні та порепані, — і погладила дитину шорсткою долонею по голівці.

— Не буду, — промимрив Тарасик знехотя і, переступаючи поріг, мало не впав, зачепившись ногою.

Мати подивилася синові услід і повернулася до печі.

Тарасик найшов у схованці довгу лозину, випустив з кошари отару і вівці, як навіжені, випорснули на подвір'я, а потім, вихором, через відчинені ворота на вулицю.

Сонце вже піднялось над вишнями і блистіло на кожному листочкові дерева такими прозорими перлами, що аж очі засліплювало. Але пастушків не до того. Йому хотілося спати. Господи, як йому хочеться спати! Сьогодні неділя, а йому пасти вівці. А щоб вони виздыхали, ці проклятущі вівці! Щодня рано вставай і жени на пасовисько. І вчора, і позавчора, і в неділю... Боже, як йому вже хотілося бути татом, щоб мама не будила. Він би тоді спав і спав, і ще два дні спав. Десь заліз би у холодочок і спав би доскочу. Спав би цілий день, і цілу ніч, і ще одну ніч, і ще одинь день до обіду. А, пообідавши, знову спати... От де справжнє щастя! — мріяло невиспане хлоп'я і поспішало за вівцями.

Пастухи з худобою вже на вигоні, за селом. Лише слабкі завмираючі звуки ледь-ледь долітали здалека.

Тарас браво хльоснув лозиною і повеселішав. Він швидко наздогнав свою черідку і, здіймаючи босими ногами куряву на дорозі, посвистував.

Раптом, побачив спереду на коні Олексу, що гнався з ночліжки, як навіжений. Кінь під Олексою, випасений за ніч, гарцював, високо піднявши голову й хвоста, кобила дико мчала під тинами, полохаючи все живе, що було на вулиці. Пролітаючи біля черідки, Олекса так засвистів, що вівці, як очманілі, кинулися врозтіч.

Тарас встиг запустити руку у вовну задньої вівці і не відставав від отари. Але ось, мов на зло, з-під воріт, як завжди, вискочив Ливонів пес. Ох, цей пес, щоб він був здох ще цуциком! Він щоранку чатує на його черідку і наганяє несамовитий жах на полохливих овець. Тарасик довго тримався пальцями за вовну, та раптом палець правої ноги потрапив у ліву холошу і... хлопець, зашпортавшись, упав. Перші хвилини завзято тримався, волікся, а потім... залишився серед дороги із жмутом вовни у руці.

Коли Тарас підвівся, то побачив, що вівці, як вороння, розлетілися по вулиці, а за ними шулікою Ливонів пес. — Ну, почекай, я тобі зараз!... і Тарас кинувся вперед, перетинаючи шлях відступу напасникові. Хотів його добре провчити, шмагнути лозиною. Та де там, звинний пес, як

Т. МАТВІЄНКО

ЛИПЕНЬ

*Тінь від дерев старих на лавочку лягла,
Напнула холодок, де я відпочиваю.
Із світом примиривсь, проклять не визиваю
Із зони володінь диявола-брехла.*

Шугає мисль моя

— *посріблена стріла —*

*Через глибокий яр розчахнутого гаю
На синю широчінь липневого розмаю
Пахучого, як мед, розкішного зела;*

*В минуле, в майбуття: куди я тільки схочу...
Що пережив давно, те бачу до дрібниць.
Я наперед — боюсь. Нічого не пророчу,
Щоб не попасти в рив і простягнутись ниць...*

*Хоч трохи відлягло від серця... Одпустило...
А то вже грізно так крутилось мотвило.*

1982

вивірка, метнувся попід загатою і шугнув крізь дірку у двір. Звідти відважно загавкав.

За вівцями й слід прохолонув. Тільки курява в повітрі залишилася. Тарас побачив, що коліна його позбивані і з потрісканих ніг юшила кров. Звісно, на ці дрібниці в такий критичний час годі звертати увагу. Він щодуху погнався за вівцями. Пробіг уже чимало, як нагадав про пиріжок. Лапнув, а торби немає. Аж серце з жалю заніміло. Вернутися за торбою, чи поспішати за вівцями? — Ох, і влетить же мені, як вівці у шкоді, — пригадав і побіг у поле.

Вискочивши за село, Тарас побачив, як вівці, мов гусельня, пожадливо пололи Петриченкови буряки, що росли понад дорогою. За вівцями позаду чітко вирізблювалася спустошена темна смуга. — Боже мій! — зойкнув Тарас, заклав два пальці в рот і, що було сили, засвистав. Вівці, мов сполохані горобці, зірвалися і розлетілися. Боязко оглянувся Тарас і заспокоївся. Ніде нікого не було. Нарешті, вівці вийшли на дорогу й спокійно чимчикували на пасовисько.

Пригнавши черідку на бережок біля ставка, пастушок сів на греблі відпочити. Тепер мав час уважніше розглянути порвані на колінах штани й поздирану шкіру. На ногах крові вже не видно, порошком присипано, тоді Тарас присипав порохом і виразки на колінах, бо не було чим пер'язувати.

Навколо райська благодать. Верби над ставом мов купалися у воді. Тарас примостився на пні біля верби й приглядався, як на дні ставка сновигали коблики. Коліна й ноги не боліли, а за

А. ЮРИНЯК

торбу забув... Вівці сумирно скубали росяну траву, а навколо майорить степ, голубіє чисте небо.

Раптом Тарас відчув біль на животі. Підняв сорочку і злякався. Всесь живіт був списаний кров'яними смугами, як писанка. Тепер примітив, що й сорочка на животі пошматована. Це він волікся животом за вівцею, як собака гнався.

— От, проклятий собацюга! — вилаявся ще раз.

Відпочивши, Тарас надумав ловити коблики. Миттю підкачав штани і ступив у воду. Потріскані на сонці ноги почали жакливо щеміти, пашіти, як у вогні. Він хутко вихопився з води і розглядався, чим би полікувати. Думав, думав і нічого не зміг видумати.

Він ліг і заплакав. Спочатку лише схлипував, жалісливо згадував мамцю і гнівно кляв собаку. Лаяв дурнуватих овець, що цілою чередою не укошкають одного дрібненького песика. Особливо ганьбив старого барана, що не знав для чого йому Бог дав міцні й довгі круті роги. Хлопця все більше огортав жаль, що ніхто його не пожаліє. Він уже плакав голосно, бо дуже було йому шкода зраних ніг, колін і живота. Він плакав сміливо, бо тут ніхто не буде з нього сміятися. Плакав і промовляв, як жінки над покійником, що він одного разу чув:

— Боже милостивий, Боже милосердний! Змилуйся наді мною! Забери від мене цих дурнуватих овець, краще дай мені розумні корови, а Настунька хай попробує бігати за вівцями. Може, тоді я відпочину і ніженьки мої загояться і коліна позаживають, і живіт не буде щеміти. І тоді, Боженьку, буду Тебе ще дужче любити, — схлипував Тарас.

— Ти чого оце рюмсаєш? — раптом почув над собою Настунькин голос.

— Тарас засоромлено вмовк, хутенько витер кулачком слези і скупно відповів:

— Пиріжок загубив.

— Де ти його загубив?

— Коло Ривона, собака овець напорохав, а я доганяв, — пояснив схлипуючи, Тарас гаркавив, замість літери "л" вимовляв "р".

— От вредний собака і не прив'яжуть його. На тобі кусок хліба, у мене залишився, — запропонувала сестричка.

Тарас аж тепер відчув голод. Жадібно почав гризти сухий окраєць хліба. Сонце вже височіло над вербами і вівці, відчувши спеку, скупчилися на греблі у холодку.

— Ходімо, я тобі ноги помию, позаліплювані брудом, як печина...

— Ой, я боюся! Буде боліти, я вже пробував, — залементував злякано Тарас.

— Дурненький, то зразу. А потім, як вимокнуть, полегшає. Ходімо!

Тараса й самого вабила холодна водичка. Він роздягнувся і з розгону скочив у ставок. За якийсь час ногам, справді, стало легше...

— Пора додому, худоба вже не пасеться, — гукнула Настунька.

Я СЬОГОДНІ, МАБУТЬ, ХВОРИЙ

*Я сьогодні, мабуть, хворий —
Тисне серце рій
Десь здалека, із просторів
Заблукалих мрій.*

*За морями є країна,
За морями даль,
Сонцесяйна Україна —
Милий серцю жаль.*

*Вийду з міста я у поле
Слухать вітру хвиль —
Хай лани широкополі
Тисячами миль*

*Примандрують тут до мене
Й принесуть у дар
І левад килим зеленій,
І волошок чар.*

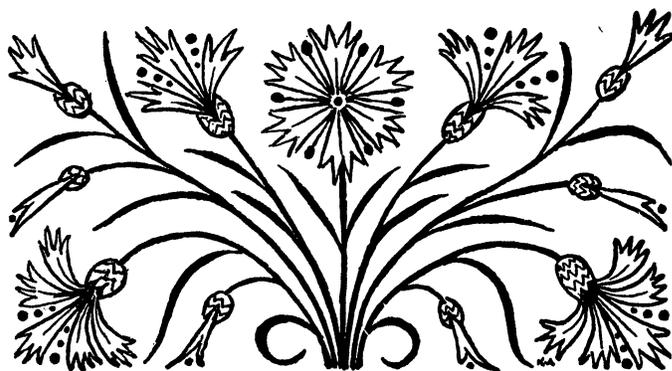
*Шумом листя хай тополя
Казку повіда.
Хай дівчат веселих з поля
Пісня доліта!*

*Вітер віє, спогад лине,
Ожива Дніпро,
І рясніє куц калини
В мене за вікном.*

**

*Я сьогодні, мабуть, хворий —
Тисне серце рій
Десь здалека, із просторів
Прилетілих мрій.*

Нью-Йорк, 1950

Тарас побачив, що сестра зганяє худобу і метнувся до своїх овець. Черідка неквапливо ворухнулася, заметушилася, баран вискочив наперед і повів свою родину на дорогу до села.

Тарас задоволено зітхнув. Скинув із себе розпанахану на животі сорочку і підставивши спину теплому степовому вітрові, почимчикував за черідкою додому.

Ірина СМІК

МОЛОДЬ ДЕТРОЙТУ ВШАНУВАЛА ГЕРОЇВ КРУТ

Кожного року українські молодіжні організації в Детройті вшановують загальним апелем героїв-студентів, які загинули в бою під Крутами 29-го січня 1918 р. У цьому році господарем апелю була Детройтська філія ОДУМ-у ім. С. В. Петлюри, головою Управи якої є Андрій Смик.

Ранком, в неділю 3-го лютого, молодь згуртована при ОДУМі, СУМі, ТУСМі, Пласті та в Студентській громаді при Вейнському університеті прибула з прапорами і в своїх уніформах в Українську Православну катедру Св. Покрови і зайнявши там передні лавки, разом молилася під час Служби Божої, яку відправляв настоятель катедри митрофорний протоєрей Нестор Столярчук. Церква була переповнена українцями різних віровизнань. Урочисто-сумним *Вічна пам'ять* катедрального хору та схиленими прапорами молодіжних організацій закінчено Панахиду за спокій душ жертв перших захисників відродженої Української Республіки.

Після цього в катедральній залі відбувся Апель. Кожна організація вишикувалась окремо.

Всі пильно виконували накази бунчужного — Юрія Федорака, старшого Пластуна. Після звітів організацій присутні хвилиною мовчанки вшанували пам'ять героїв Крут і проспівали молитву "Боже Великий". Святочний наказ, підписаний комендантом апелю Юрієм Смиком, Старшим Виховником ОДУМу, прочитала писар Нуся Калинич, Дружинниця СУМу. Святочний реферат Студентської громади при Вейнському Університеті виголосили Аня і Ліза Мільчинські. Молодь і старше громадянство уважно прослухали незабутні факти і моменти цього трагічного бою.

Для мистецької частини кожна організація підготувала щось від себе. Одумівці Галя Петруша і Андрій Бірко прочитали уривок з промови виголошеної Людмилою Старицькою-Черняхівською на похороні жертв Крут. Вірш Василя Онуфрієнка "Слава про героїв" виконали члени Пластового гуртка "Іскра" в складі: Оксана Андрушків, Марта Куропась, Ліда Цісарук, Наталка Іваницька і Христа Качан. Молитву героям "Крут" Лесі Храпливої виконали сумівські юначки Таня Кізима, Таня Рудницька і Валя Щербій.

Під час виконання програми, молодь бадьоро проспівала пісні "Гей у лузі червона калина", "Зірвалася хуртовина" і "Не пора".

Останньою точкою був спільний монтаж Володимира Радзикевича "У славу лицарям", виконавцями були: Рожа Демчук (СУМ) — українська мати, Дам'ян Козак (Пласт) — Зелений шум, Андрій Смик (ОДУМ) — лицар в ясному шоломі. Виконання монтажу відбулося в супроводі гри бандуристів із школи мистецького кобзарства: Надії Блюй, Дани Феденко, Христини Зарицької, Андрія Жури, Петра Жури.

На закінчення Апелю вся молодь разом із присутніми батьками виконала український національний гімн "Ще не вмерла Україна".

Після Апелю молодь ще розмовляла, фотографувалася і всі, хоч і належать до різних організацій, чулися членами тієї ж нації, право на життя якої боронили герої Крут.

В залі можна було оглянути виставку інформаційних матеріалів про бій під Крутами. Виставку приготував одумівець Андрій Смик, якому допомогли своїми матеріалами куратор Українського Музею в Детройті п. Роман Дацко і пані Ніна Черняк, дочка покійного генерала Михайла Крата.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Братство св. Володимира при Українській Православній Катедральній громаді св. Володимира в Торонто повідомляє, що заходами Братства та Клубу пенсіонерів при цьому товаристві, видали книгу під заголовком "В ОБОРОНІ ВІРИ" том 5-ий 509 сторінок, з нагоди Ювілею тисячоліття ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ. Книга видана на гарному папері містить в собі 52 світлини і вже появилася в книгарнях в Торонто. Ціна книги \$12.00, а пересилка \$2.00 разом \$14.00.

Головний редактор проф. Михайло Олександрович Муха. Обкладинка книги інж. Петра Петренка. Мовний редактор Іван Монастирський, коректор Карпо Роговський. З приємністю повідомляємо громадянство про те, що поважне число отримали листів від читачів, з позитивними відгуками на цю книгу. Крім цієї книги маємо на продаж слідуєчі книжки:

- 1) В ОБОРОНІ ВІРИ — том 1-ий, 2-ий, 3-ий і 4-ий в ціні \$2.00 кожний.
- 2) Зібрані твори О. Стефановича в ціні \$3.00.
- 3) Пропам'ятна книга проф. І. Власовського в ціні \$3.00.

Управа Братства просить усіх зацікавлених в набутті вище згаданих книжок, писати замовлення, тільки, чеками, або поштовими пйереказами на адресу:

ST. VOLODYMYR
UKRAINIAN ORTHODOX BROTHERHOOD
404 BATHURST STREET
TORONTO, ONTARIO M5T 2S6, CANADA

Управа Братства Св. Володимира

Василь ШИМКО

СТЕП ПЛАЧЕ

Соняшній дівчині обездолого юнацтва Настусі К.

Я занімів у задумі.

Над мою пониклою головою ніби схилилася і зажурилася дорідна золота пшениця. І ніби затужив весь степ. Він кликав:

— Мій сину обездологий. Де ж ти?

І засумували, і затривожились цілющі трави. Ніжною блакиттю в мої очі заглянули волошки, задивились червоні маки. І гордо золотавими голівками виструнчилися безсмертники, і здоров'ям манив звіробій. Духмяно пахло щебрецем. Трави приваблюючи шептали, моргали:

— Прийди, ти так давно покинув нас.

Я різко відчуваю, що всі соки зеленого зілля степового цілющого вливались у мої жили, додавали наснаги. (Колись моя добра матуся натирала мене гірким лопушинням щоб здоровий був, а ранком заставляла бігати в травах срібних рос). А соняшники, що тягнулися в блакить, закохано дивились в сонце.

Я здригнув. Біля мене лежить лише книга мого серця — "Кобзар" та мої записки про надзвичайного кошового Січі Васютенка, про присамарського отамана Андрія Петраша-Петриги.

Я встав і випроставсь.

Я широко відкрив вікно в ніч великого електричного міста. Війнув вітер. У вікно, як давній щирий приятель зашелестіла-усміхнулася гілка клена. Гамірливе місто безугавно вирувало життям людським. І мій погляд впливався в кожну цятку цієї щасливої пристані свободи. Радісно, що я, обездологий, знайшов пристановище на чужині.

У цей час десь зовсім близько завилала сирена. Я здригнувся. Знаю: хтось кличе порятунку — хоче жити. Я закрити повіки, а мої думи полинули через гори, моря і ліси. Далеко туди, де не було рятунку.

Туди, де річка Самарка, де рідне обшарпане село Вербки, де над похилою хатиною сумують осоки, а виструнчена тополя все тягнеться в небо. Туди, в мої степи...

**

І я там...

Там, де остання хата села, повертаю знайомою стежкою мого дитинства в високі жита, а вони закохано беруть мене в свої обійми, радісним шепотом важкого колосу зустрічають мене, нашіптують найкращі слова.

Я прямую дорогою, зарослою споришем, дорогою, що вужем проповзає між двома могилами, а тоді летить далеко в сизий перлямутровий небосхил.

Я виходжу на могилу. На ту, де була січа козаків Васютенка з москалями. У цім довкіллі вороги були вирубані впень. І тут я розправляю рамена, випростовуюсь і швидко відчуваю, як зникає немічність, вирує-шумує козацька кров, заіскрюється сміливість. Я — вже інший. Широкий козацький пояс міцно обтягує і скріплює мій стан, ногайська шапка набакир. А при мені меч тяжкий — двосічний. Його ніхто в мене не відбере, бо це меч Святослава. І я стою гордий і радісний, у просторі мого надзвичайного степу. І ніби стою на тлі велетенського блакитно-жовтого стягу — мого степу. Я відчуваю себе непоборним.

Я вдивляюся в степ.

І чомусь думаю, ні — знаю: щось раптом станеться, гримне буря. Недаром степ кликав мене. Бо ось сполохано пурхнув перепел, низько пролетіли ластівки, а в блакиті закружляв неспокійно яструб. А тирса підозріло, неспокійно засичала, сполохано підвівся Петрів батіг, прокинулася сон-трава, злякано задрижали волошки. Тільки шорсткий безсмертник не боявся нічого. Я знав, цілющі трави остерігали мене — тримали мене у поготівлі.

І я вже спостеріг. Десь далеко в хлібах закрутив вихор. Він, звиваючись, чимдуж летів на мене. За ним лягало столочене збіжжя. І вже він ближче. Та раптом — зник, вже тут неподалік. Замість нього два спрути-змії повзли на мене, і реготалися яхидно.

— Телер ти наш, — кричали і повзли зухвало.

— Я все збагнув. Один із них з емблемою орла двоголового, а другий серпа і молота. Приплюснуті голови нагадували Петра Першого і лютого Сталіна.

Я високо розмахнув мечем — одного рубонув просто в пащу огненну, другого — на відліт по голові у самий молот, аж іскри посипались.

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West — Toronto 9, Ont.
Tel.: 762-8751

В нас можна набути • книжки • українські часописи та журнали • пластинки • друкарські машинки • різьбу та кераміку • полотна • нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні okazji.

ПРОСИМО ПАСКАВО НАС ВІДВІДАТИ!

К О Н К У Р С 1 9 8 5

Спрути натискували. А я відскочивши, щоб не бути опутаним, наносив все нові і нові удари.

— Так їх! — ніби підохочувало мене жито.

— Сильніше! — сичала тирса.

— Відрубуй голови! Не дай пощади! — наказував безсмертник.

Щосили рубонув я праворуч. Не стало одного. Тоді ж я кинувся на того, що почав вже відповзати. Та так я рубонув, що зірка з серпом і молотом із брязкотом розлетілась. І голова розтядлась надвоє.

— Отак їх! Тепер і ми, і ти, козаче, будем вічно жити, — це безсмертник. Я віддихаючись тяжко, випростовуюсь, спершись на меч і сміло оглядаю золотаве довкілля.

— Але це ще не все, — зашепотіла тирса. І ніби в судоргах захникали волошки.

— Поглянь за обрій, — це звірбий.

Я високо підняв і повернув голову. Туди, де вставав дим. Там вже гуртувались густі лави північних ворожих полків та всі зі стягами, що обкипіли кров'ю.

— Тепер уже не встою, — у розпачі сказав я.

— Встоїш, тільки свисни тричі, гукни отамана Петраша, він твій земляк.

Я свиснув так, що здригнув увесь степ, аж жито полягло, аж сонце захиталось. А коли оглянувся, побачив... Багатотисячні інсургенти залізною стіною стояли наперевіз із автоматами, уквітчані гранатами (а в очах іскрилась юнацька сміливість). І всі однаково подібні між собою. Усі, як я. А це вже — єдність. А єдність — перемога певна.

— А де ж отаман Петраш?

— Я тут, — і передо мною ніби з неба впав Петраш. А біля нього прапороносці — молоді й завзяті.

— Тож починаймо бій!

— З далеkobійних гармат ми зараз вдаримо туди, за обрій, — це Петраш. — Шикуйте батальйони в наступ. Ми не віддамо наших степів, нашу Самарку, нашу Степову Пристань і Самарчук, оте цілюще зілля і пшеницю — нікому — і радісно загоготали, заревіли, застогнали рідні гармати. А Петраш-Петрига, цей присамарський отаман, від полка до полка на коні літає, підохочує інсургентів, що єдиною лавою сунули в перламутровий сизий обрій. І знову вибух.

Я прокинувся. За вікном вдарив Громодар. Тихо зашелестіло листя клену під краплями дощу. Я встав і закрив вікно. Не міг більше спати, лише чомусь став пригадувати весну тридцять третього.

**

Ще не зійшло сонце, а гарба, на котрій сиділи полільники, скакала по грудках дороги. Погонич лявся і немилосердно бив худих коней. Моя тітка Пріська теж їхала, хоч хвора. Вона благала Корнія:

— Не бий так коней.

— А ви мовчіть, тітко.

— Вони й так ледве йдуть.

Щоб заохотити одумівську молодь писати до свого журналу оповідання, статті, поезію, проголошуємо конкурс на найкраще написані твори українською мовою. Нагороди будуть такі:

Перша	— 125.00 дол.
Друга	— 100.00 дол.
Третя	— 80.00 дол.
Четверта	— 60.00 дол.
П'ята	— 50.00 дол.
Шоста	— 40.00 дол.
Сьома	— 25.00 дол.

Жюрі робитиме рішення про належний мистецький рівень і загальну вартість поданих на конкурс творів.

Твори мають бути надіслані на адресу журналу "Молода Україна" до 31-го грудня 1985 року, під псевдонімом, а прізвище з псевдонімом мають бути подані в окремій конверті.

Нагороди є з відсотків нерухомого фонду журналу "Молода Україна". Цей фонд започаткували Федір і Надія Бойко в 1982 році. Тепер він нараховує 6,597 дол. що склали:

Федір і Надія Бойко	4.006 дол.
Андрій Степанченко	1.000 дол.
Головна Управа ТООП-у Канади	500 дол.
Ярослав і Тетяна Романишини	500 дол.
Колишня філія ТООП-у в Монтреалі	201 дол.
Василь Шимко	100 дол.
Андрій Степовий	100 дол.
Іван Даценко	85 дол.
Дмитро Кірев	50 дол.
Родина Л. Мазурець	30 дол.
Ніна Яців	25 дол.

Відсотки з фонду будуть річно призначатися молодим авторам.

Центральний Комітет ОДУМ-у

Мені жаль було цієї тітки Пріської Пономаренко, подруги моєї матері. Коли я був маленьким, моя мати йшла до неї у неділю в гості, завжди брала мене з собою.

— Підемо до твоєї Білої Тітки, — казала.

(Я так називав її. Вона білява, блакитноока, завжди усміхнена, в білій хустині, в білій блюзці, чомусь завжди готувала смачний молочний кисіль. І була добра до мене. У хаті білою скатертиною застелений стіл, на столі квіти, за іконами гірлянди різного зела. І ще був на стіні великий годинник, уперше бачив такий, що дзвінками і приємними ударами якимось урочисто визначав час).

— Тітусю, чому ж ви їдете? Вам треба відпочинку. Залишилися б дома.

— Васильку, а хто ж робитиме? Людей мало осталося. А посіяне треба зберегти від бур'яну,

Та й дома нема чого їсти. Тут хоч щось дають. ... Пололи кукурудзу. Усі були сумні. Ніхто не співав, навіть не говорили, тільки жайворонок без кінця співав. А тільки спів його чомусь був не такий, як колись. А десь перед обідом, коли посилилась горяч, тітка раптом зупинилась.

— Чи можеш, Васильку, принести водиці? — сказала і взялась за груди.

Я вже бачив, що тітка непритомніє. Приніс води, з гарби взяв свитку і сказав:

— Приляжте тут, тітусю, ось сам бригадир надійде.

Тоді десь далекою дорогою, що вела з села, здійнялася курява. Там тось швидко мчав кіньми запряжених у фаєтон.

Забігав бригадир.

— Начальство їде. Не дармуйте. Тітко Пономаренко чого лягли? Так багато праці!

Вигодовані вівсом коні, швидко примчали. Кучер, довгоногий Іван інформував:

— Друга бригада артілі імени Сталіна.

Повільно встав голова сільради Давиденко, а той зайда-псячник двадцятип'ятитисячник ще шидше сплигнув і зразу побіг туди, де лежала тітка. Він не дивився, де йшов, топтав буйні паростки кукурудзи і підбігши, вдарив чоботом тітку. А та не вставала.

— Ледарі, спати тільки.

Жінка тяжко закричала, застогнала, і не могла встати.

— Не бийте її. Вона тяжко хвора, — закричав я.

— А ти хто?

— Ви б'єте немічну жінку, а про те не подбаєте, щоб дати людям їсти. Вона може вмерти.

— Треба спершу заробити. Тоді й харчі будуть.

— Вона тяжко працювала минулого літа, й нічого за те не отримала.

— Хто ж ти такий, розумнику?

— Запитайте товариша Давиденка.

Коли підійшов бригадир, він накинувся на нього:

— Я тебе в баранячий ріг скручу, як не прополиш вчасно кукурудзу.

— Знаєте, товаришу, людей не вистачає: одні померли, інші не можуть підвестись.

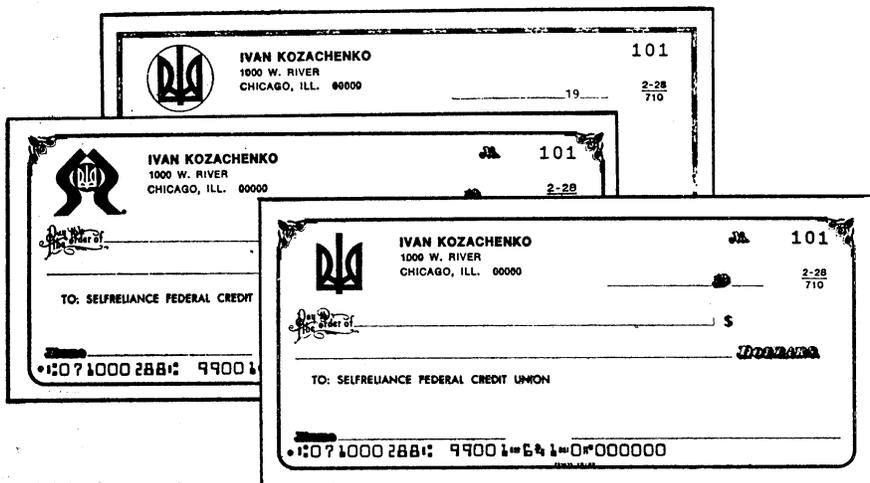
...Від'їхали фаєтоном в балку, де буйні терни розрослися, кучер годував коні, а начальство підобідувало. Потім закликали мене.

— Твій батько дурний був, — почав Клешканов.

— Мій батько думав про людей, — перебив я.

— Слухай, хлопче, твій батько був незамож-

“УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ”

УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ (ДРЕФТИ) та інші чеки МОЖНА ДІСТАТИ В УКРАЇНСЬКИХ КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

КООПЕРАТИВНІ ЧЕКОВІ КОНТА Є КРАЩІ ЯК ЗВИЧАЙНІ ЧЕКИ.

- Трансакції є безкоштовні
- Не вимагаємо мінімального сальда на конті.
- Перших 150 дрефтів даром, при відкритті нового дрефт конта
- Заробляють дивіденду
- Дрефти мають копії

“САМОПОМІЧ”

2351 W. Chicago Ave. Chicago, Ill. 60622 Tel.: (312) 489-0520

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

ник, мав добру працю, а звернув з нашої лінії і дістав, що треба. Ти ж був комсомолец, вчився, а тепер... Один шлях — відмовитись від батька.

Я мовчав. В серці наростав огонь помсти.

— Бачиш, я привіз газети "Соціалістичний наступ". Освіту маєш. Політграмотою треба займатись. Читай людям. Там і про вашу артіль є, — казав.

— Люди хочуть їсти, недоїдають.

— Недоїдають... Це труднощі росту. Колись матимуть все.

— А ви? Ви маєте все тепер.

— Ми? І ти можеш мати. Хочеш — бери ковбасу. Отож подумай. Будеш дякувати. — І швидко, не оглядаючись, відіхали.

Я взяв переглядати часопис. Невідомо хтось писав про нашу артіль: "Колгоспники артілі ім. Сталіна з радістю, з піснями про Сталіна зустрічають день. Особливо ударною працею показали себе: Марія Музика, Горпина Сенченко, Пріська Пономаренко". Дочитавши це, я рвонув газету.

Тітка Пріська не вставала.

Почався обід. Бригадир старався порівну, малими куснями, розрізати хліб. А щоб не гнівалися, що комусь припаде менше, сказав мені:

— Повернись обличчям на північ і визначай кому який кусень.

— Тітці Горпині перший, — викрикнув я.

— Дядькові Савці, — продовжував я.

А коли вимовив ім'я тітки Пріської, сварлива Мелашка заперечувала:

— Вона вже не їстиме, більше іншим буде.

Почали розливати куліш. Сперечались.

З тривогою я підійшов до непорушної тітки Пріської. Та вона вже не дихала — відійшла назавжди. Тільки в заціплених руках не випускала паростків кукурудзи.

Я мов тіль підійшов до бригадира.

— Уже тітки немає. Чуєте? Немає, — закричав я до всіх і побіг балкою в поле.

Я не знав, чого біжу і куди. І десь далеко упав у пшеницю, що буйно розросталась. Я кричав, я плакав, бив кулаками в землю. А наді мною ніби не співав, а сміявся — глумився жайворонок. Сонце нестерпно пекло. Я перший раз ридав на весь степ.

**
*

Степ плакав.

Я лежав ниць, ніяк не міг підвестись, хоч і чув, що хтось тормосить за плече, хтось будить. Чув як трахнула громовиця. Я сильніше пригортався до землі.

Та нарешті очунав, струснув головою.

— Васильку, вставай! Уже вечір і надходить буря, буде дощ.

У темені неба креснула блискавиця, і знову grimнуло. Повіяв рвучкий вітер, впали перші краплини.

— Це ти? Ти, Настко?

— Казали люди, що ти десь зник, побіг балкою в степ. Думали, що вже втопився у криниці. Вставай і біжим додому.

Мені було соромно й боляче. Передо мною стояла давня школярка Настка — дівчина степу.

Буйний вітер рвав її волос, розпинав блюзку. Перші краплини дощу стікали по її щоках.

Я схопився, оглянувся навколо. Тьмарився степ, безперервно кресали блискавиці і безугаву розрізали чорне небо. Я знав, вона прийшла рятувати мене.

— Я... Я не знаю, що сталося. Я дійсно хотів занапастити себе, — і заривав.

— Усе буде гаразд, біжим до шляху.

— Настку, як були ми в школі я інакший був, а тепер соромно. Такий з мене козак нікчемний. Але плакати більше не буду. Ти прийшла рятувати мене. Я ніколи не знав, що ти така. Ніколи не забуду. А тим, що їздять фаєтонами і самоходами, цим новим панам... і посварився кулаком у повітря. — За весь свій рід, за твій, за тебе, Настко, за цей степ!...

А дощ уже періщив. Це була якась злива. Ми вже зразу стали мокрими до нитки. Але усе стояли в якійсь задумі.

Перший раз я побачив такою Настку. Вона була якоюсь надзвичайною, велична, як та казкова королівна. У цій степовій бурі, в зливі дощу, при світлі блискавиць, вона виглядала чарівницею. Її очі зорили сміливістю, її гнучка постать під буйним вітром ніби погойдувалась.

— Мені не страшно нічого, — сказав я. Я відчув тоді, що вона своїм еством влила мені силу і віру в те, що треба жити. І взявшись за руки, ми побігли схилом балки на битий шлях. В степу вже не було нікого. Стало темно, аж чорно. Тільки безугавні блискавиці освітлювали шлях. А дощ не переставав. Ми вже не спішили, бо злива була тепла, і так було гарно.

— Настко.

— Васильку!

У дощі серед степової бурі в це лихоліття ми мимоволі віднайшли таємницю великої радості: то загорялось полум'я гарячого кохання покривджених.

Ми зупинились там, де вже стояла перша згорблена хата край села — хата Настки. І там гордо височіла знайома тополя.

— Ти знаєш, це найкраща ніч в моєму житті, — сказав я.

— Це найкраща буря, найкращі блискавиці — сказала Настка.

І ми вперше в житті обнялися. Я не розуміючи нічого, цілував її в пухкі, теплі уста, цілував її очі-волошки, гладив запашну косу, пригортався до личка, по якому спливали солодкі краплі дощу. Я впивався ними.

— Ми мусимо вижити наперекір ворогові, — казала вона.

— Ми мусимо боротись за людське щастя, за степ наш, — казав я.

А дощ не переставав.

— Зайдемо до хати, — бо матуся й не знає, де я поділася.

У вікні відбивався сумний силует матері.

Дощ періщив. Іще частіше кресали в небі блискавки, погрозово бив Громар.

Степ мій плакав.

Грудень 1983, Тоорнто

Т. ХОХІТВА

БАЖАНІ ГОСТІ

Недавно завітали до моєї хати ще дві чергові книжечки поезій нашого визначного поета-правдоносця Яра Славутича. Дуже чепурненько видані, що є ознакою видавництва "СЛАВУТА", вони приємно звертають на себе увагу книголюбів. Одна з цих книжечок має назву "Завойовники прерій", а друга — "Живі смолоскипи". Перечитавши обидві ці книжечки, не можу втриматися від спокуси сказати хоч декілька слів про них.

Мені особисто більше подобаються поезії зібрані в збірці "Завойовники прерій", хоча й "Живі смолоскипи", як пише про цю збірку автор передмови до неї Володимир Жила : "...емоційна прометейська лірика, насичена найгострішими проблемами визвольної боротьби..." справді освітлені тими живими смолоскипами.

Та, як я вже сказав, мене більше полонять поезії, в яких автор оспівує канадські степи, порівнюючи їх з херсонськими, а в мене це викликає емоції пов'язані з любов'ю до наших незабутніх степів запорізьких, бо обидва ми, — я та поет, — степовики.

В свої поезії автор вкладає не лише любов, а й у глибокій пошані схиляє свою голову перед справжніми завойовниками канадських прерій, яких не злякалися українські хлібороби-емігранти й майже голіруч пішли в наступ і перемогли. Наслідки тієї перемоги ми бачимо сьогодні своїми власними очима. А щоб більше ствердити свою пошану до тих завойовників, автор у своїй збірці на першому місці вміщує поезію одного з них І. Пилипіву — "ТУГА", з якої перші два та останні два рядки звучать:

Не чути зозуль, нема й солов'я,
Якими дзвеніла юність моя.

Червона калина стала й мені
Снагою життя в чужій чужині.

Авторова туга за рідним краєм полегшується червоною калиною, яка є й тут у цій "чужій чужині".

А далі йдуть уклін за уклоном відважним плугатарям хліборобам, які тяжкою працею своїх землясто-чорних рук, годують всіх навколо себе.

Читаючи ці поезії, линеш думкою на далеку батьківщину, на широчінь степів, на хутори та села й порівнюєш, що це ж таких самих труджеників хліборобів брутально винищила комуністична влада на нашій батьківщині: одних фізично знищила, інших віддала ненаситній комуністичній Москві в рабство, і лиш маленькій горсточки недомучених Бог явив своє чудо, — вони,

КРЕДИТОВА СПІЛКА "СОЮЗ" — ПОВНІСТЮ ДО ВАШИХ ПОСЛУГ

Запрошуємо Вас познайомитись із нашими фінансовими послугами і вибрати одну з них яка буде найбільше вигідна Вам. Чекові конта, ощадничі конта, Р.Р. С.П., Р.Г.О.С.П. (на закуп першої хати), різні позики, грошові перекази, чеки для подорожуючих, і багато більше. Ваша Кредитова Спілка має великий вибір фінансових послуг щоб задоволити Вашу потребу. Розраховуйте на нас із повним довір'ям на позики із найнижчими відсотками і дорадчу обслугу. Ми є Кредитова Спілка "СОЮЗ" яка є повністю до Ваших послуг. Звертайтеся до нас за всіма Вашими фінансовими потребами.

2299 Bloor St. West

Toronto, Ontario M6S 1P1 Toronto, Ontario M5T 2S6

Tel. 763-5575

406 Bathurst St.

Toronto, Ontario M5T 2S6

Tel. 363-3994

9:30 ам-6:00 рм	Понеділок	12 noon-5:00 рм
9:30 ам-6:00 рм	Вівторок	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-6:00 рм	Середа	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-8:00 рм	Четвер	10:00 ам-5:00 рм
9:00 ам-3:00 рм	П'ятниця	10:00 ам-7:00 рм
9:30 ам-8:00 рм	Субота	9:00 ам-3:00 рм

хоч і пограбовані та принижені, врятувалися й досягли благодатної Канадської землі.

Поезії ці вже є в третьому виданні, яке доповнене поезіями про північ Канади, навіть Аляски та деякими поемами, а крім того це видання двомовне й надається для читача, який більше знає мову англійську ніж українську.

Лиш одне є не звичним: до книжки "Завойовники прерій" чомусь немає передмови, але й без цього книжка читається й сприймається дуже легко.

Віктор МИШАЛОВ

ГРИГОРІЙ КИРИЛОВИЧ ТКАЧЕНКО — ОСТАННІЙ КОБЗАР

В 1979 році я мав можливість поїхати в Київ і там вчитися в консерваторії ім. П. І. Чайковського. Я вдосконалював свої знання в грі на бандурі і також в інших ділянках музичного мистецтва та мав можливість добре пізнати щоденне життя в Україні.

Як людина, що дуже цікавиться всім тим, що стосується мистецтва гри на бандурі, а зокрема кобзарством, я весь час шукав цікавого матеріалу, особливо ті матеріали які є для нас тут на Заході недоступними. Ходив по музеях та бібліотеках відшукуючи рідкісні матеріали і в зв'язку з тим, що не була мені доступна машина до фотокопіювання, то годинами від руки переписував їх. Мав нагоду познайомитися з музикознавцями які цікавилися кобзарством, та й від них дещо дізнатись.

В цій статті я хочу познайомити читача з Григорієм Кириловичем Ткаченком, кого я вважаю за останнього представника старосвітського кобзарства. На Ткаченка сучасні радянські музикознавці не звертають уваги, бо зараз немає моди на народне мистецтво, а зокрема, коли це мистецтво вважається консервативним елементом в прогресивному суспільстві.

Григорій Кирилович Ткаченко народився в липні 1899 року на день святого Юрія або Григорія, в селі недалеко від міста Ромни, теперішньої Сумської області. Своє раннє дитинство він провів на селі в сільському оточенні. Коли Григорієві було 8 років, він осліп на праве око і цей факт вплинув на шлях який він собі пізніше вибрав.

Перед революцією, в 1916 р., Ткаченко переїхав в Харків до свого брата з наміром отримати вищу освіту. Тут була йому прекрасна нагода побачити і послухати всіх харківських кобзарів,

Останній представник старосвітського кобзарства
Григорій Ткаченко.

Київ 1979 р.

адже після Археологічного з'їзду в 1902 їх перестали так гостро переслідувати. Не маючи грошей щоб іти на концерти чи в театр, він з насолодою слухав виступи кобзарів та лірників які грали для народу на вулицях і тут він захопився в бандурі.

Спочатку він почав вивчати тексти дум та мелодійних зворотів з уст кобзарів, ходячи весь час за ними і уважно слухаючи їхнє виконання. Потім придбавши собі бандуру від вдови одного кобзаря пішов вчитись до Петра Древченка, хоч і мав нагоду брати лекції, і у Гната Гончаренка, і Івана Кучугури-Кучеренка. Неповні 4 роки вивчав Григорій принципи бандурної техніки та й імпровізації дум.

Майже всі думи які виконує Григорій Ткаченко мають ту саму чи подібну мелодію. Він знає 5-6 інструментальних зворотів та кінцівок які використовує під час гри. З запасу фраз він вибирає ту фразу, що найкраще підходить до даного моменту, сполучаючи ці мелодійні звороти з речитативом. Деякі думи які виконує Григорій Ткаченко мають специфічні фрази які використовуються лише в поодиноких думках. Коли слухач і дослідник зрозуміють як ці фрази працюють в думках, тоді стає ясно чому, коли просять кобзаря знову заграти дану думу, він ніколи не повторить її так як вперше її виконував.

Як було згадано вище, Ткаченко придбав собі бандуру від вдови одного покійного кобзаря. Він

**Слухайте радіопрограму ОДУМ-у
"МОЛОДА УКРАЇНА"**

з радіовисильні
CHIN НА ХВИЛЯХ FM 101
в Торонто

**КОЖНОЇ СУБОТИ
від 6:00 до 6:30 вечора**

Керівництво:

Головна Виховна Рада Коша Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді.

на цій бандурі грає і сьогодні. Попередник його дістав цей інструмент від свого пан-отця коли він отримав свою визвільку. В той час інструментові було 60-80 років. Ця бандура має 21 струну: 5 басів та 16 приструнків. Цікаво згадати, що в Московському Етнографічному музеї зберігається інструмент який дуже подібний на вид до бандури Ткаченка. Цей інструмент змайстрував Г. Недбайло в 1740 р. Взагалі, цікаво звернути увагу на інструмент харківської групи кобзарів. Кількість струн та їхні строї надзвичайно стабільні.

Г. Ткаченко	5 басів	16 приструнків
В. Братиця	4 басів	16 приструнків
Г. Гончаренко	4 басів	16 приструнків
І. Кучеренко	5 басів	16 приструнків
П. Дрезченко	4 басів	16 приструнків
Майстер А. Недбайло	5 басів	18 приструнків
Г. Хоткевич	4 басів	16 приструнків

В 1925 році Ткаченко залишив Харків і поїхав в Москву. Там він зустрівся з гуртком самодіяльних бандуристів. В Москві купив хроматичний інструмент бо хотів вступити в ансамбль. Але після того як вже навчився на ній грати він її залишив, бо вона йому не подобалася, не лише по звучанню, але й тим, що на цій "досконалій" бандурі неможливо було грати те, що він вже навчився від свого вчителя пан-отця. Хроматичні струни які рідко використовувались лише заважали йому.

Живучи в Києві, неодноразово мені довелося чути про перший конгрес кобзарів який відбувся в Харкові. Кожного разу коли розповідали то подавали інші числа, інші дати та місця де відбувся цей з'їзд. Найбільше стверджували те, що ця подія сталася в 1935 р. і, що приблизно від 60 до 120 кобзарів та лірників приймали участь. Дехто твердить що учасників було 300. З'їзд відбувався зимою. Дехто каже що учасників посадили на поїзд і випустили в яру, 40 км поза межами Харкова. Тут їх і залишили на голод, і холод без поводирів, інші твердять що їх всіх розстріляли.

Ткаченко в цей час жив в Москві і не виступав публічно. Події 30-их років на нього сильно вплинули і Ткаченко зовсім перестає грати прилюдно. Лише після смерті Сталіна в 1953 році, коли вже почали реабілітувати заарештованих та розстріляних людей, та коли в Україні відчувалося до певної міри культурне відродження, Григорій Ткаченко наважився повернутися в Київ. З 1961 року він живе на квартирі свого племінника і почав діставати пенсію в сумі 60 карбованців на місяць.

Бачучи, що вже не було більше справжніх кобзарів і відчуючи, що політичний клімат дещо змінився на краще, Ткаченко вступив до маленької етнографічної групи яка виступаючи виконувала твори з народного музичного мистецтва. Тут цікаво згадати, що майже всі учасники цієї етнографічної концертної бригади мали про себе надруковані монографії, окрім Григорія Ткаченка. Можливо, що це було в зв'язку з тим, що Тка-

ченко ніколи не виконував сучасні радянські пісні, вважаючи що вони не цікаві, та й зв'язку з тим, що в репертуарі Григорія Ткаченка майже всі пісні, кантати та думи мають релігійні мотиви. Ансамбль був ліквідований на початку 70-их років.

Останнім часом Григорій Ткаченко почав виступати перед студентами філологами в Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка. Київська Академія Наук записала його репертуар для архіву на магнітофонній плівці. На жаль, про нього не згадують в книжках про сучасних кобзарів, бо він не "радянський" кобзар, а кобзар старого типу.

Хоч він і не зазнає безпосереднього переслідування від КДБ та міліції, зате родина його племінника весь час змушена іти на допити. Вони питають про людей які відвідують Григорія Кириловича, чи він викладає музику і т. п. В зв'язку з тим, що він не є зареєстрований як вчитель музики, то вважають, що він не має права викладати і якщо якимсь способом він одержить гроші за викладання чи за виступи то його позбавляють пенсії за той місяць. Це повторяється кожний місяць.

Ці вічні допити вплинули на життя Григорія Ткаченка. Його родина поставила категоричну заборону на відвідини його друзів та студентів в їхній квартирі. Адаже їм не хочеться мати будь-яку мороку з начальством.

Всеодно, Григорій Ткаченко вчить того, в кого бажання. Студенти часом приходять до нього коли родичів немає в хаті, або він іде до студентів, вважаючи що його свята ціль — передати знання які він сам придбав молодшому поколінню.

Чому Григорій Ткаченко такий унікальний в сьогоднішній день? Є кілька причин. Поперше, він вивчав гру на бандурі усним способом від трьох відомих кобзарів. Ці твори які він вивчив від них набагато складніші від звичайних пісень. Ці три кобзарі були представниками "Зіньківської науки" — стиль і школа яка була недостатньо описана в минулому. Стиль гри на бандурі відрізняється значно від сучасних академічних способів гри, тобто Київського та Харківського. Багато дослідників часто помиляються, коли говорять про стилі гри на бандурі, особливо коли говорять про старосвітські способи — Чернігівський та Зіньківський, мішаючи їх з назвами сучасних академічних шкіл — Харківської та Київської, які виникли лише в двадцятому столітті.

Репертуар Григорія Ткаченка унікальний. В своєму репертуарі він має 8 дум, 5 релігійних псалмів, 12 історичних пісень, 7 народних пісень ліричного характеру, 7 інших народних пісень та 5 народних танців. Всі вище згадані твори я записав на магнітофонній плівці.

Виконання псалмів має велике значення для дослідника кобзарства. Їх зараз ніхто на Україні не виконує. Мелодії народних танців які виконує Григорій Ткаченко теж дуже цікаві бо можна впізнати елементи Зіньківської школи, звертаючи

увагу на те як він модулює з одної тональності в другу на "примітивній" діятонічній бандурі. Найголовнішу увагу привертає його виконання стародавніх українських дум. Ці записи які дійшли до нас і які були зроблені на початку цього століття, використовуючи воскові валики дуже не чіткі і недоступні, а записи концертних артистів не показує нам як думи виглядали в оригіналі без переробки для концертної естради.

Мистецтво виконання дум вже майже вимерло на Україні як і тут на еміграції. Люди які виконують думи сьогодні, виконують їх в нехарактерному способі, коли порівняти їхнє виконання з виконанням кобзарів минулого. Більшість із наших бандуристів виконують думи в лірично-пісенному способі, в мажорному чи в мінорному тоні. За це ми можемо подякувати сильному впливові західно-європейської музики.

Григорій Ткаченко грає думи в дорійському і в гіпердорійському ладі, використовує спосіб мелодеклямації та речитативу, не співаючи нормальним голосом "на-диханні", а легеньким-високим, нібито фальцетом. Традиційне закінчення дум сьогодні рідко можна зустріти. Тут кобзар не співає, а говорить переважно без супроводу бандури "славнословіє":

Дай же Боже миру царському,
Народу християнському,
І вам усім слухаючим.
От сьогодні всім наздравіє
Щастливої літа,
До кінця віку.

Григорій Кирилович — чоловік захоплений філософією. Він народний філософ та й репертуар в нього насичений народною філософією і мудрістю.

Я вважаю, що нам дуже потрібно детальне вивчення нашої культури, а особисто ті залишки які маємо довколо нас сьогодні. Окрім Григорія Ткаченка, я не знаю більше кобзарів які залишилися живими. Якщо ми, молоде покоління, не звернемо увагу на наші віковічні традиції, то вони всі помруть і цей скарб стане тоді для нас недоступним.

На жаль, не лише чужоземна публіка мало знає про нашу культуру, ми самі часто слабо її знаємо і розуміємо. Інколи можна зустріти статті в чужоземних енциклопедіях які дали наші науковці, але з невірним висвітленням дійсних фактів. Дивлячись на сучасний стан української культури, та на те, що в дійсності мало написано, а особливо в галузі кобзарського мистецтва, видно що є ще багато місця для дальшої роботи в дослідженні цієї самобутньої української культури.

Сідней 6.6. 1984 р.

КОНКУРС НА СТАТТІ ПРО ЖИТТЯ В УКРАЇНІ В 1930-их РОКАХ

Щоб одумівська і прихильна до ОДУМ-у молодь ближче познайомилась з життям українського народу в Україні в 1930-их роках, проголошуємо конкурс на найкраще написані статті. Статті мають бути 500 до 2000 слів і мають бути подані джерела. Також мають бути залучені копії уривків важливіших джерел. Мова може бути неукраїнська, але переможець тоді отримає тільки половину призначеної нагороди.

Нагороди будуть наступні:

	14-17 років	18-30 років
Перша	\$200	\$300
Друга	\$140	\$200
Третя	\$80	\$100

Нагороди є з фонду пам'яті Катерини Мороз. Цей фонд в сумі 10,000 дол. створили чоловік покійної Григорій Мороз і родина.

Жюрі робитиме рішення про зміст, вживання нових джерел і загальну вартість статей. Статті мають бути надіслані на адресу журналу "Молодої України" до 31-го грудня 1985 р.

Центральний Комітет ОДУМ-у

Тарас МЕЛЬНИЧУК

НЕОФІТИ

Неофіти ідуть
І дорогу несуть
Їх збивають на кожному кроці,
Їх волочать до ката на суд!
А вони виливають свій сум
На обвуглене сонце.

Неофіти ідуть, неофіти ідуть
Їм не знане ще слово "вирій".
Їх уб'ють, їх уб'ють,
Чи самі упадуть
Лиш би тільки не впав символ Віри.

Неофіти ідуть,
Кам'яна їхня путь,
Кам'яна, бо їх бито камінням...
Світ тремтить, наче ртуть:
Неофіти ідуть!
Ідуть і несуть,
Наче рану Христову — Вкраїну.

ВІТАЛІЙ БЕНДЕР У ЧІКАГО

Філія ОДУМ в Чикаго влаштувала авторський виступ в своїм домі гостя з Англії Віталія Бендера, який є активним журналістом, письменником і громадсько-політичним діячем.

В. Бендер народився 1923 року на Дніпропетровщині. Жив у Донецькій та Луганській областях. Ще перед початком Другої світової війни закінчив десятирічку і 1941 року його забрали до Червоної армії. Був двічі поранений. Попав у німецький полон. Вирвався з нього при кінці 1944 року. Кінець війни провів у Першій українській дивізії "Галичина". За дротами в англійському полоні в Рімінському таборі в Італії почав писати короткі оповідання та нариси. Від 1946 року він видав під псевдом Дончак, а пізніше під своїм прізвищем, такі твори: "Марко Бурджа", "Навздогін за ворогом", "Минулі дні", роман "Марш молодости", пригодницьку повість "Вечірній гість" та найновішу книгу роман "Станція Пугаловська". Багато його новель, нарисів та статей постійно появляються в "Нових днях", "Українському голосі", "Молодій Україні" та "Українських вістях". В. Бендер багатьом імпонує своїми відважними думками, які часто натрапляють на гостру критику. Коли творився ОДУМ, 35 років тому, він порадив тій молоді не дуже захоплюватися уніформами, маршуванням та співанням "змонтованих пісень". Він остерігав проти штучного патріотизму та соборності. "Якщо ми маємо чимось гатити в голови одумівців, то лише толеранцією до інакше думаючого та політичною культурою взагалі. Якщо ці два поняття ввійдуть у нашу кров, тоді про єдність не то що можна буде співати, і можна буде доконати "just like that". В циклі статей, що містилися в "Українських вістях" під назвою "Новий етап" він радив нам застановитися над нашими невдачами, нашими неуспіхами і зробити певні висновки, а не товктися на місці. В роки Визвольної боротьби не все він бачив в рожевих кольорах в добі УНР та за часів гетьмана Скоропадського. Він вважав, що повстання проти гетьмана допомогло нашим недругам опанувати Україною.

Віталій Бендер з давніх років є членом УРДП. Від 1954 до 1957 був головним редактором газети "Українські вісті", яка цього року розпочала 40-ий рік виходу в світ. В країні свого проживання в Англії, працював в моніторській секції радіо корпорації Бі-Бі-Сі. Про нашу мілку любов та патріотизм до української мови, культури та історії, він розповів таке: для Бі-Бі-Сі було потрібно трьох молодих працівників із знанням англійської та української мов та його історії та побуту. В. Бендер був одним із членів комісії. З багатьох аплікантів українців та чужинців працю,

як виявилось пізніше, дістали всі чужинці. Два з них жиди з України, а третьою особою був молодий англієць, який знав краще українську мову ніж сини чи дочки українських родин та крім того мав кращі знання про Україну.

Український народ можливо не є самостійним тому, що в нас не виробивсь інстинкт самостійності через брак знання. Ми плутаємося в хвості наших недругів. А джерелом знання, власної думки, є українська книга. А українська книга чи друковане слово у нас не було популярне колись, ще тоді, коли не було ні телефону, ні кіно чи телебачення, не є вона популярна і тепер. На погляд В. Бендера, українські матері виховують своїх дочок у великій скромності, що негативно відбивається на нашій громаді. Наших хлопців забирають більш агресивні дівчата інших національностей, а українські чудові дівчата лишаються не одруженими чи виходять заміж за чужинців. В дискусії було звернено увагу, що деякі письменники, як ось У. Самчук, в своїх творах показують жінок агресивними, хоч В. Бендер, базуючись на німецьких даних, каже, що німців після лікарського оглядання молоді, що бралася до Німеччини на працю, дивувала незайманість українських дівчат.

Про нашу словесну соборність і єдність, а фактично роз'єднання і регіональність він убачає в упертості й неподатливості двох сильних українських полюсів: галичан і полтавців. Які, він рахує, за межами України, є рушійною силою. В. Бендер працює над новою книжкою, чи краще сказавши, "вигладжує її", а це "Фронтіві дороги", в якій описує чорні, а часом і привітніші дні мандрів в чужих уніформах Другої світової війни. Після цікавих і влучних спостережень автора відбулася виміна думок, взяли участь М. Семчишин, Т. Демус, М. Домашевський, О. Коновал, О. Квірмбах, П. Турула, Д. Грушецький, В. Мирутенко та інші.

Керівник радіопрोगрама Люся Самбірська провела з В. Бендером інтерв'ю про життя українців в Англії та його пляни на майбутнє як письменника та автора кільканадцяти пісень, які наспівав Борис Дніпровий з Канади.

(Свобода)

Ол. ПОШИВАНИК

БАНДУРИСТ ВІКТОР МІШАЛОВ ПЕРЕБУВАЄ У США

Відомий бандурист Віктор Мішалов із Австралії з кінцем квітня прибув на відвідини українських поселень північно-американського континенту.

Одна з його основних причин приїзду — це узяти участь у концертному турне, як соліст і разом з Капелею Бандуристів ім. Т. Шевченка, яка вперше виступала під дир. Вол. Колесника. Також Віктор Мішалов планує дати кілька індивідуальних концертів.

Віктор уже відвідав школи та ансамблі бандуристів у Детройті, Клівленді, Чикаго та інших місцевостях, де зустрічався із місцевими бандуристами, давав демонстрації гри на бандурі та показував можливості вищої техніки гри. Він також розробляє техніку гри на бандурі з членами Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка.

На літо Віктор Мішалов є заангажований бути інструктором на кобзарському таборі ОДУМ-у в Лондоні, Канада 28-го липня до 11-го серпня та на інших курсах і семінарах у США і Канаді.

У 1982 р. Віктор Мішалов видав першу свою і першу у світі інструментальну платівку гри на бандурі. У місяці травні ц. р. вийшла його друга інструментальна платівка, з додатком сопілки в деяких точках. Фірма "Євшан" із Монреалю виробила і розповсюджує його платівку.

Прослухавши платівку Віктора Мішалова або його самого, багато слухачів рахують його віртуозом, але Віктор себе ще не вважає таким. Він твердить, що ще за молодий на віртуоза, та що перед собою має багато перспектив для дальшого удосконалення гри на бандурі.

Двадцяти-п'ятилітній Віктор Мішалов народився в Австралії; батько з Полтавщини, мати з Волині. Він закінчив музичний теоретичний факультет Сіднейського університету. На запит — де він навчився гарної української мови, він дає признання батькам і дідусеві, який йому змалку багато читав казок, як також дає кредит українській "Рідній школі" в Австралії. Що найголовніше, Віктор твердить, що читає українські книжки і пресу та постійно уживає українську мову між своїми, і навіть думає по-українському.

Бандурою Віктор захопився, коли йому було щойно 10 років — почав учитися самотужки, згодом віднайшов учителів та майстрів бандури, в яких учився на заході, та провів два роки в Україні, де учився музики і бандури в Києві.

Під час перебування в Україні Віктор робив дослідження про бандуру і бандуристів та їхню долю, про що він уже друкував кілька документальних статей в українських журналах і часописах. Віктор каже, що має готові до друку книжки: Історія бандури, Твори й листи Гната Хоткевича, підручники гри на бандурі та коло 40 статей до-

слідної праці. На жаль, як студент і музикант на видання цього матеріалу він не має фондів, і шукає спонзорів.

На запит, як він досягнув такого високого рівня гравання на бандурі, Віктор підкреслює: "...для розроблення техніки і пальцівки, треба вправи, кожного дня вправи — місяці й роки."

Перебуваючи на цьому континенті, де українські громади значно більші, ніж в Австралії, Віктор висловлював думки про далеке майбутнє і можливості еventуального переїзду на постійно до США чи Канади, і тут може продовжувати вчитися на магістра і доктора із музики.

Між часом, після турне з Капелею і після літніх вакацій у США і Канаді, Віктор повернеться до Австралії, до Сіднейського університету, де, він інформує, з початком наступного навчального року буде введено студії на ступінь бакалавра музики в галузі бандури. Навчальна програма буде базована на програмі Київської консерваторії з додатковими заняттями харківським стилем. В Австралії дуже дешево вчитися і жити. Університетська освіта безкоштовна, і тому багато студентів приїжджає з США і Канади. У рамках курсу студент мусить взяти одну чужоземну мову. Дозволяється брати українську мову, що викладається в університеті на кафедрі Українознавства. Вже записалось чотири студенти. Як буде досить зголошень, то в короткому часі будемо мати висококваліфікованих виконавців і викладачів. Вони дістануть диплом вищій, ніж у консерваторії. За докладнішими інформаціями звертатись до:

Mr. V. Mishalow, Dept. of Music
University of Sidney
Sydney 2006 N.S.W., Australia

ВИЙШЛА ДРУГА ПЛАТІВКА В. МІШАЛОВА

Монреаль — Фірма — "Євшан" з Монреалю повідомляє, що вийшла нова платівка Віктора Мішалова з Австралії під назвою "Бандура II". Видання цієї платівки збігається з турне Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, з якою виступає В. Мішалов.

Ця друга платівка, яка має 12 композицій включає також Генделя "Пассакалія", Баха "Сарабанда" і дві композиції самого бандуриста-соліста.

Платівки і тасьми можна купити в усіх українських книгарнях або замовити в:

Yevshan Corporation, Michel, Box 125, Station St.
Montreal, Que.

Платівка коштує 10 дол., включно з пересилкою.

ОДУМ-ОВІ ЧІКАГО 35 РОКІВ

Філія ОДУМ-у Чікаго в США свою червневу радіо-передачу, яку провела Олександра Косогор, присвятила 35-ій річниці заснування ОДУМ-у. Об'єднання Демократичної Української Молоді в США засновано 18 червня 1950-го року в Нью-Йорку, а 6 серпня того ж року, на зборах молоді, що не належала до жодної української молодечої організації в Чікаго, створено філію ОДУМ-у в Чікаго. Спершу ОДУМ і ДОБРУС мали спільну домівку на Чікаго вулиці в дерев'яному будинкові Богдана Музики. Пізніше домівка ОДУМ-у була в залі парафії святої Покрови, у пивниці Віктора Білоуса — голови філії та в будинку на перехресті доріг Артижен та Потомек. В 1960-му році ОДУМ та ДОБРУС вирішили купити дім ОДУМ-у на Дивіжен вулиці. Своє приміщення відразу заактивізувало філію. Зросло членство ОДУМ-у, Юного ОДУМ-у, створено, струнну оркестру, струнний ансамбль, співочі групи хлопців і дівчат, танцювальну групу та ансамбль бандуристів ОДУМ-у. Праця і активність філії залежала у великій мірі від голови філії та управи. Як активний був голова, активною була управа, активною була й філія. Першим головою ОДУМ-у Чікаго був Олександр Луппо. Після нього філію очолювали в різні роки такі одумівці: Павло Коновал, Володимир Філь, Віктор Булоус, Олексій та Василь Коновал, Олексій Пошиваник, Микола Скиба, Іван Іващенко, Володимир Косогор, Віктор Войтихів, Микола Сідельник та Володимир Коновал який тепер є головою філії.

ОДУМ, якому на початку його створення, дехто пророкував коротке життя, сьогодні відзначає своє 35-річчя. Через ряди ОДУМ-у та його мистецькі одиниці пройшли сотні української молоді. Ми віримо, що час, гроші й енергія яку вклали ентузіясти ОДУМ-у в працю з молоддю та дітьми дав корисні наслідки. За пройдени 35 років члени ОДУМ-у Чікаго працювали не лише в себе в організації. Ряд членів роками були активними працівниками Головної Управи, Коша Старших Виховників та Центрального Комітету ОДУМ-у, учителями чи директорами шкіл українознавства та активними членами громадських, політичних, фінансових та церковних організацій Чікаго та околиць. Між іншим вийшов в світ перший том гаслової енциклопедії українознавства англійською мовою; в ній українському Чікаго та його організаціям присвячено три сторінки, але ОДУМ-у в Чікаго не згадується. Хоч ОДУМ впродовж 35 років був не менш активний від багатьох інших організацій. Мистецькі одиниці ОДУМ-у: струнна оркестра, струнний ансамбль, співочі групи дівчат, танцювальна група "Метелиця" та ансамбль бандуристів прикрашували ро-

ками всі більші загально громадські імпрези Чікаго. Виходить хтось за ОДУМ забув, чи його не добачив, чи не хотів згадати. А філія ОДУМ-у Чікаго дала на видання енциклопедії 600 доларів і є меценатом видання енциклопедії.

В другій частині передачі філії, яку розділяв марш ОДУМ-у "Ми об'їхали землю навколо" слова Івана Багряного, музика Григорія Китастого, у виконанні Михайла Мінського в супроводі Віденської камерної оркестри, були подані інформації про з'їзд ОДУМ-у США та привіти членів ОДУМ-у, що закінчили школу. Таня Островська закінчила школу українознавства, Лариса Завертало та Маруся Шкробець — "гайскул", Тарас Коновал та Маруся Місько студії в університеті, а Тарас Кохно дістав ступінь доктора медицини. Рівнож висловлено найщиріші побажання Марусі та Вікторові Войтихові, керівникові струнного ансамблю ОДУМ-у, з народженням сина.

Борис ОЛЕКСАНДРІВ

**
*

Ні, весь я не умру...
Горацій

*Найгірше — це загинути безслідно.
От жив... помер... у яму... і кінець.
Прожив свій вік солідно чи негідно —
Він все одно згаса, мов каганець.*

*І байдуже — самотньо чи з почотом,
В квітках чи так в останню вийдеш путь.
Все промине. Майне коловоротом
І хуртовини слід твій заметуть...*

*Але коли зорею вогневою
Ти проіскрив життя своє земне,
Коли твій голос чуйною луною
Торкав серця — то він не промине.*

*Він перейде років глухі загати,
Минулих днів понуро-чорну тіль,
Щоб знов і знов дзвеніти і звучати
Крізь вітровоїну сизу далечинь.*

*Найгірше — це загинути безслідно,
Ввійти у глину, вогку і руду...
Але в житті життя відбивши гідно,
Ти не помреш — вернешся по сліду!*

29. III. 1970

Василь СИМОНЕНКО

Петро КОСЕНКО

Ой майнули білі коні,
 тільки в'ються гриви,
 Тільки курява лягає
 на зелені ниви.
 Пронеслись, прогупотіли,
 врізалися в небо,
 Впала з воза моя мрія —
 пішки йде до тебе.
 Знаю: дійде, не охляне,
 в полі не зачакне —
 Світ твоїми, моя люба,
 кучерями пахне!
 Крізь пилюку, по багнюці,
 в холод, і завію
 Прийде чистою до тебе
 біла моя мрія.

**ЖЕРТВОДАВЦІ НА РАДІОПРОГРАМУ
 "МОЛОДА УКРАЇНА" В ТОРОНТО
 (за місяць червень 1985 р.)**

Олена і Юрій Лисики (Ошава)	\$50.00
Родина Тимошенків (з нагоди 25-ліття подружнього життя Люсі і Володимира)	25.00
Валентина Корженівська (з нагоди дня народження чоловіка Володимира)	25.00
Катерина Щербань	20.00
Віра і Андрій Ліщина	20.00
Стефан Тимофій	20.00
Юліян Сумик	20.00

За фінансову підтримку всім щиро дякуємо.

Головна Виховна Рада
 Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1

LONDON, ONTARIO

(PRE-MIX CONCRETE)

Я ЗАКОХАВСЯ

Я закохався не на жарт
 Необережно в тебе, люба,
 Хоч, може, я тебе й не варт,
 Хоч, може, ти для мене й згуба.

Що зробиш — може так і треба,
 Такий закон — за рай платити,
 За грішні сни, як ласку неба,
 І в серці радісну блакить.

Це нерозділене кохання
 В душі навек я збережу,
 І про мої тяжкі страждання
 По смерті Богові скажу.

А поки ради мрій юнацьких
 Я сам дуритиму себе,
 Бо я... я зітканий з дивацьких
 Надій приворожить тебе.

Я закохався в тебе, люба,
 Необережно не на жарт,
 Хоч, може, я тебе й не варт,
 Хоч, може, ти для мене й згуба...

1942

ЗБОРИ КОША С. В. ОДУМ-У КАНАДИ

Дорогі Друзі ОДУМ-івці!

Засідання Головної Ради Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади відбуваються в останній четвер кожного місяця, в одумівській домівці при 404 Бетирст вул., в Торонто, о 7:30 год. вечора.

Присутність нижчеподаних членів управи Коша є обов'язкова.

Голова — Василь Тимошенко

1-ий заступник — Віктор Ліщина

2-ий заступник — Таня Гладь

Секретар — Віра Харченко

Фінансовий референт — Ірина Степова

Референт таборів — Павло Лисик

Референт зв'язків — Наталка Сандул

Референт спорту — Юрій Павлюк

Культурно-освітний реф.

Вільний член — Ігор Лисик

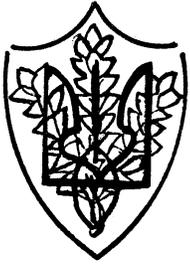
Контрольна комісія — Віктор Педенко

В найближчих місяцях збори будуть:

25-го липня, 29-го серпня

Всіх зацікавлених ласкаво запрошуємо.

Г. Р. С. В. ОДУМ-у Канади

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Микола СИНАГАЇВСЬКИЙ

Інна КУЛЬСЬКА

ЯК ГУСКА ВВІЧЛИВОЮ СТАЛА

Серед різного птаства — курей, качок, індиків — жила примхлива гуска. Не гуска, а бруднуля. На весні чи восени, як нахлинуть дощі, бруднуля жодної калюжі не обмине. Лапки забруднені, мов у чобітки взуті, дзьоб чорний, наче сажу з димаря виносила.

Скільки не дорікали їй птиці, не слухається бруднуля. Заходить у курник — ніг не витирає. Запросять до себе качки — геть забруднить солому. Горе та й годі. І не соромиться гуска ні себе, ні інших.

Вирішили качки провчити бруднулю. Вимазали вони в болоті ноги та й завітали до гуски в гості. А в бруднулій якраз гусенята маленькі знайшлися. Такі жовті, пухнасті, жваві колобочки.

Качки на radoщах кинулись голубити гусенят. По-дитячому гелготали з ними. І так забруднили їх, що жовті колобочки почорніли, як грудочки землі.

На тому вони розпрощались і розійшлись по домівках.

А бруднуля ой мала мороки, доки викупала гусенят своїх.

Другого дня, коли гуска зустрічала сусідів, така вічлива була, що й не впізнати. Ще на порозі чемно вклонилась:

— Ось умивальничок, — чистим дзьобом показувала вона. — Ось рушничок висить. Ось соломинка — чистилочка. А тепер заходьте, та обережно, бо в мене ж маленькі діти.

Зачувши материні турботи, гусенята тихо гелготали, радіючи з того, що в них така ласкава мати.

Відтоді гуска майже не бродила по калюжах, а, йдучи в гості, довго чепурилась і ще далеко від порога старанно витирала ноги.

ОСА Й БДЖОЛА

На квіточці Бджілка
співала росу.
На квіточці Бджілка
зустріла Осу.
— Сестрице, — звернулась
до Бджілки Оса, —
Хіба не однакова
наша краса?
Ми схожі з тобою,
і дивно мені,
Що людям ти люба,
а я чомусь — ні.

— Ой, сестро, — тут Бджілка
спинила Осу.
Хіба ж бо нас люблять
лише за красу?
Багато гарніших
комах у гаю...
Мене поважають
за працю мою!

Марія ПОЗНАНСЬКА

БДЖІЛКА

На квітоньці бджілка сиділа в саду,
Напевно та квітка була у меду.
Напевно та квітка солодка була,
І меду на ній назбирала бджола.
Занесла у вулик, а пасічник-дід
Нам з вулика меду приніс на обід.

НАРОДНЯ МУДРІСТЬ ПРО ХЛІБ

1. Хліб та вода — козацька їда
2. На чорній землі білий хліб родить
3. Хоч їдеш в гостину, а хліба бери торбину
4. Без хліба нема обіда
5. Зароблений сухар краще краденого бублика.

ЗРОБІТЬ ПРИЄМНІСТЬ і користь
Вашим дітям — пошліть їх літом
на один із таборів ОДУМ-у!

Група бандуристів перед концертом Збірного ансамблю бандуристів Канади і США у Філадельфії.

30 грудня 1984 р.
Фото Валентини Родак

**КОМІТЕТ СВІТОВОГО КОНКУРСУ ДЛЯ
МОЛОДІ ІМ. МАРУСИ БЕК
“УКРАЇНА В АНГЛОМОВНИХ ВИДАННЯХ”**

Детройт, 15 червня 1985 р.

Високошановна Панно Оксано Родак!

З великою приємністю приходиться нам повідомити Вас, що Вам призначено першу нагороду в сумі 300 доларів за Вашу збірку в Конкурсі: “Україна в Англomовних Виданнях” за рік 1984.

Ми радіємо, що Ви постійно продовжували своє зацікавлення цим конкурсом, наслідком чого, не тільки цього разу, а вже декілька разів, Вас відповідно нагороджено. Між іншим, треба признати, що було помітно, як в кожній наступній збірці Ви удосконалювали їх.

Вітаємо Вас із цим новим успіхом та сподіємось, що Ваша праця пов'язана з приготуванням збірки, була для Вас не тільки корисною, але й приємною.

В прилозі пересилаємо чек на 300 доларів та одночасно бажаємо Вам великих досягнень на дальшій життєвій дорозі.

Щасти Боже у всіх дальших зусиллях!

За Конкурсний Комітет
Степан Віхар
голова

Стефанія Шей
секретарка

**

Поздоровляємо Тебе, Оксано, з успіхом!

МОЛОДЬ – МАЙБУТНЄ НАЦІЇ!

**Допомагайте молоді морально і
матеріально. ОДУМ потребує
Вашої помочі!**

Марія ПОЗНАНЬСКА

... Аж ось позолотили липи —
Так рясно цвіту на гіллі!
До нас прибув засмаглий ЛИПЕНЬ
В новім солом'янім брилі.
То жито ЛИПНЕВІ у полі
Дало соломи для бриля...
Прив'яло листя на тополі,
Від спеки аж пащить земля!
А сонце сипле й сипле стріли —
Рожево-жовті промінці.
Уже стоять жита доспілі
І досягають пшениці.

... Та днів у літа залишалось мало —
Вночі постукав СЕРПЕНЬ у вікно;
Тож в літа кожна лічена хвилина.
Іде робота у селі невпинна.
Щоб колос не осипався, бува,
О цій порі закінчують жнива.

... Не дзвонять колосом лани —
Рясні хліба скосили.
Над лугом вранці тумани
Пливуть, як гуси сиві.
Ой, літо, почекай —
Не відлітай в далекий край!

**УСМІХНІМОСЬ
ВИХОВАНА ДИТИНА**

— Як вам подобається наш синок?
— Дуже мила й вихована дитина, але... мені здається, що він має мене за лікаря.
— А то чому?
— Бо коли я ввійшов, він показав мені язика.

**

— Де ти взяв ці гвоздики, Івасику?
— У дядька Пилипа.
— А чи знає про це дядько Пилип?
— Звичайно, матусю, бо він же за мною гнався.

листи до редакції

Друзі!

Щире "п'ять" головному винуватцеві Ліщині!
"Нехай вічна буде слава, та през слово маєм права!"

Дай, Боже, радуватись!

Дмитро Грушецький
Чікаго, США
8 травня, 1985 р.

Шановний п. Ліщина!

Кожного разу, як прилетить до нас "Молода Україна" жадібно її перечитуємо, хочеться сісти і написати Вам щиру подяку за цікавий, завжди повен нового, журнал. Подумаю собі: "Ну а що ж мені найбільше припало до душі, щоб написати Вам?" — і в результаті виходить, що все! Ось і зараз перечитую статтю В. Мішалова — цікаво, чудово! По-перше — заздрю йому, що мав щастя прожити майже 2 роки в Києві. По-друге — клоню голову перед молодою людиною, що шанує, любить і береже старовинну українську бандуру. Колись, зовсім молоденькою дівчиною, була і я в полоні "золотого брязкоту кобз" бо у містечку була кобзарська група Осадчого і я мала змогу бути на їхній підготовці до концертів. багато разів. Цікаві уривки із творів В. Бендера, люблю читати відгуки таборовиків про оселю Україна.

Все в журналі цікаве і цінне! Дай Вам Боже всім у редакції "копу здоров'я" бути завжди душою молодим, щоб і журнал не старівся!

З пошаною,
Н. Кузьменко
Лондон, Онт.
12 травня 1985 р.

Вш. Пане Редакторе!

Журнал "Молода Україна" мені подобається увесь. Усе в нім цікаве і навчаюче. Зокрема цікаві є описи таборян про своє життя на таборах і листи до редакції.

З пошаною
Іван Шевченко
Лондон, Онтаріо

Пане Редакторе!

"Молоду Україну" перечитую від початку до кінця. Як читаю деякі статті то часом і плачу бо багато на собі переносив того що написано. Гарно написав О. Стомба про Г. Китастого, а В. Мішалов про бандуру.

Іван Бабин
Тандербей, Онтаріо

Вельмишановний пане Ліщина!

Бажаю Вам і Вашим співробітникам успіхів у так цінній і важливій праці. Завжди читаю цей журнал з великою насолодою.

З глибокою пошаною
Олена К. Андрієнко-Пічатковська
Сіатл, США
24 травня, 1985 р.

РОЗКЛАД ТАБОРІВ ОДУМ-У НА 1985 РІК

КАНАДА

Оселя ОДУМ-у "Україна", Лондон, Онт.

Від 29-го червня до 13-го липня

19-ий Табір Виховників Юного ОДУМ-у

Від 14-го до 27-го липня

23-ий Відпочинково-Виховний Табір Юного ОДУМ-у і Спортовий Табір

Від 28-го липня до 11-го серпня

6-ий Кобзарський Табір ОДУМ-у

С Ш А — Схід

Оселя ОДУМ-у "Київ", Аккорд, Н. Й.

Від 6-го до 20-го липня

Відпочинково-Виховний Табір Юного ОДУМ-у

Від 27-го липня до 10-го серпня

Табір Бандуристів

С Ш А — Захід

Сіблей Стейт Парк, Міннесота

Від 10-го до 17-го серпня

Відпочинково-Виховний Табір

S N I H HEATING & COOLING

ВОЛОДИМИР СНИГ
Власник

11 Marmora St.
LONDON, ONT. N5Z 1Z4

Telephone
(519) 432-1983

КОМУНІКАТ КОМІСІЇ ЗАХИСТУ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ ПРИ КУК

Преса повідомила, що Комісія Дешена мабуть буде вживати советську документацію в своїй праці, але остаточне рішення ще не було зроблене. Щоб не допустити до цього, Комісія Захисту Громадянських Прав звертається до поодиноких осіб і організацій, щоб вони масово вислали листи й телеграми до відповідних урядових чинників, протестуючи проти вживання советських свідчень. Такі листи й телеграми слід слати до своїх представників в Парляменті, Головного Прокурора (Solicitor-General), Міністра Справедливості і Прем'єрміністра. Комісія Захисту Громадянських Прав вже вислала до місцевих відділів КУК і українських парафій сотні пакетів з відповідними матеріалами, зразками листів і вже видруктованими картками, які тільки треба підписати і вкинути до поштової скриньки. Тому за допомогою в цій справі проситься звертатися до вищезгаданих установ. Ті установи також одержали відповідні квитари і збирають фонди на працю Комісії Захисту Громадянських Прав.

Комісія і далі збирає документацію, зізнання свідків та інші допоміжні матеріали, які будуть використані для інформування преси, урядових чинників, парламентаристів, а також при виготовленні зведення (brief), яке Комісія Захисту Громадянських Прав передасть Комісії Дешена. Вирішено купити документальний фільм (який тепер виготовляється в США) про використання советських доказів у судах і їх вплив на правосуддя. Цей фільм буде показуватися пресі, членам Парляменту та іншим групам, які мають мати плив на рішення уряду, коли він розглядатиме рекомендації Комісії Дешена. Деякі члени Комісії Захисту Громадянських Прав, а особливо її голова — Іван Григорович і голова Фінансового Комітету — Микола Кушпета, відбули ряд зустрічей з українськими громадами (декілька зустрічей в Торонті, а також у Вінніпезі, Ванкувері, Гамільтоні, Ошаві, Судбури й Лондоні). Такі зустрічі також заплановано відбутися і в інших містах. Адвокат Комісії Іван Сопінка є в постійному контакті з членами Комісії Дешена.

Праця Комісії і її успіх вимагає багато зусиль і фондів, тому Комісія звертається до української громади із закликом допомогти їй у створенні МІЛЬЙОНОВОГО ФОНДУ Захисту Громадянських Прав. Рекомендується, щоб поодинокі особи склали даток на цю ціль у сумі ста долярів або більше, а організації, підприємства і фінансові установи — більші суми. Збірку координує Центральна КУК, а пожертви можна складати або вислати до Централі й місцевих відділів КУК, Комісії Захисту Громадянських Прав, українських кредитовок, церковних і світських організацій та уповноважених збірщиків. Висилаючи пожертви, слід зазначувати, що це пожертва на Фонд Захисту Комісії Громадянських Прав (Сивил Либертс Комишен). Кожен жертводавець

одержить посвідку на прибутковий податок. Ця збіркова акція, як і вся праця Комісії, підлягає перевірці Контрольної Комісії Централі КУК.

Адреса Централі КУК:

Ukrainian Canadian Committee,
456 Main Street, Winnipeg, Manitoba R3B 1B6

У всіх справах зв'язаних з цією акцією проситься писати на адресу:

Civil Liberties Commission, 2445-A Bloor St. West
Toronto Tel (416) 762-7888

КОМІСІЯ ЗАХИСТУ ГРОМАДЯНСЬКИХ ПРАВ КУК

Торонто, 25 червня 1985 р.

Левко ГУСИН

ПОРАДА

Лізі мойї

*Ні не в ночі жагучі,
Що кропивою жалять чуття,
І не в сонячні ранки сліпучі
Зустрічати життя.*

*У вогнях мерехтливого міста
Розмірковують слід про буття,
Про палкі почування,
Ну, і звісно, про...
Майбуття,
Про оте невдоме,
Що зустрінеш
На шляху життя.*

*І загояться спогадів рани,
Згадається давнє і знане
Осінньою порою в місті гомінкім,
У час вечірній...
Забудеш обійми,
Прокинетесь вірність,
І ти уявиш отчий дім.*

MOLODA UKRAINA

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

R. CHOLKAN & CO. Ltd.

2204 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1N4

INSURANCE FOR: FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДЕЖІ, НА ХАТУ.

Телефонуйте до
ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ
Tel.: 763-5666

**ARMADALE
MEAT PRODUCTS LTD.**

НАЙКРАЩІ М'ЯСНІ ВИРОБИ
В ТОРОНТІ Й ОКОЛИЦІ
Крамниця при вул. Блур коло Джейн
Власник ІВАН ЛЕХНОВСЬКИЙ

2404 Bloor Street West
Toronto Ontario, M6S 1P9

Tel.: (416) 767-3424

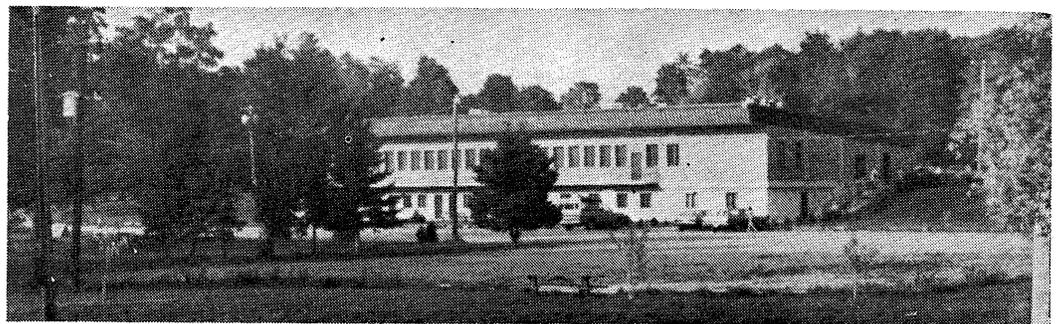
"UKRAINA" VACATION RESORT INC.

"УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Board of Directors: P. O. Box 1716, Stn. "A", London, Ont., Canada N6A 5H9

Resort: R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 455-9939 (519) 453-6130

Оселя розташована на окраїні м. Лондону, Онт., Канада, в містечку Дорчестер. На оселі відбуваються Курси Виховників ОДУМ-у, Відпочинково-Виховні Табори Ю-ОДУМ-у, Спортові Табори ОДУМ-у, Кобзарські Табори ОДУМ-у, одумівські зустрічі, з'їзди, конференції, пікніки та різноманітні імпрези. Заля оселі приміщує 600 осіб і надається на різні українські імпрези з модерним кухонним устаткуванням та смачними українськими стравами. Оселею керує Рада Директорів. Голова — М. Співак. Зацікавлених прошу писати або телефонувати на повище подану адресу. При нагоді відвідайте оселю, а ми будемо сердечно вітати Вас.

Інформує І. ДАНИЛЬЧЕНКО — заст. голови та орг. референт